

Rijkscultuursubsidies voor popmuziek

inholland
hogeschool

Een onderzoek naar de verdeling
van rijkscultuursubsidies

Samenvatting

In Nederland worden vanuit de Rijksoverheid cultuursubsidies verstrekt via de Culturele basisinfrastructuur (BIS) en de Rijkscultuurfondsen. Daarvan is het Fonds Podiumkunsten (FPK) het fonds dat naast de BIS subsidies verstrekt aan de popmuzieksector. Dit onderzoek richt zich op de toekenningen aan popmuziek in 2023 en is uitgevoerd door het lectoraat Innovatie in de Muziekindustrie van Hogeschool Inholland in samenwerking met de Popcoalitie. Binnen de popmuzieksector bestaat al jaren het vermoeden dat deze sector ondervertegenwoordigd is in het landelijke subsidiestelsel. Het onderzoek wil inzicht geven in het aandeel van de cultuursubsidies dat wordt toegekend aan popmuziek en vergelijkt deze toekenningen met die aan andere genres, zoals de andere podiumkunsten en klassieke muziek. Daarbij wordt tevens gekeken naar trends, de verdeling van de toekenningen tussen makers en presentatieorganisaties, en de ondersteuning door middel van subsidies van verschillende carrièrefasen van popmusici.

Uit het onderzoek blijkt dat in 2023 slechts 7,1% van het totale subsidiebedrag van de BIS en het FPK aan popmuziek is toegekend. Dit aandeel is klein in vergelijking met wat aan andere genres is toegekend. Binnen de BIS gaat bijvoorbeeld 93% van de toekenningen aan muziek naar klassieke muziek, terwijl slechts 7% aan popmuziek wordt toegekend. Bij het FPK ligt het aandeel voor popmuziek hoger, namelijk 16,1%. Binnen een aantal regelingen van het FPK is er sprake een scheve verdeling: Er wordt bijvoorbeeld slechts 1% van de meerjarige productiesubsidies, die een aanzienlijk deel van het totale budget omvatten, aan popmuziek toegekend. Dit benadrukt de beperkingen in de structurele ondersteuning van deze sector.

Een andere belangrijke bevinding betreft de aanzienlijke verschillen in de landelijke cultuursubsidies per concertbezoek tussen popmuziek en klassieke muziek. Naar een bezoek aan klassieke muziek gaat gemiddeld 16 keer meer subsidie dan naar een bezoek aan popmuziek, wanneer festivalbezoeken niet worden meegerekend. Als festivalbezoeken wel worden meegerekend, gaat het om 43 keer meer subsidie. Hoewel deels verklaarbaar door verschillen in uitvoeringspraktijken - zoals de omvang van klassieke orkesten en hun personeelsstructuur - roept deze ongelijkheid vragen op over de rechtvaardigheid van het huidige stelsel.

7,1%

Slechts 7,1% van het totale subsidiebedrag van de BIS en het FPK is in 2023 aan popmuziek toegekend.

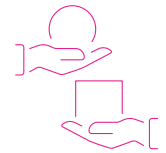
Samenvatting

Daarnaast onderzocht het rapport de verhouding tussen toekenningen aan makers en die aan presentatieorganisaties. In totaal gaat 57% van de subsidies naar makers en 43% naar presentatieorganisaties, met een lichte variatie tussen de BIS en het FPK. Makers in de hogere carrière fases, zoals fase 4 (Arrived), ontvangen een groter aandeel van de subsidies, terwijl artiesten in fase 1 en 3 minder worden ondersteund (Vinkenburg & Clemens, 2023). Dit roept vragen op over de mate waarin de subsidies bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van al het talent in de popmuzieksector.

Uit kwalitatieve validatiesessies met professionals uit de sector blijkt dat het huidige subsidiebeoordelingssysteem niet goed aansluit bij de realiteit van de popmuziek. Aanvragen worden ervaren als complex en tijdrovend, en de criteria rondom rechtsvormen en meerjarenplannen zijn niet altijd relevant voor de vaak flexibele, projectmatige werkwijze in de popmuziek. Bovendien is de expertise binnen beoordelingscommissies niet altijd representatief voor de diversiteit binnen het genre. Veel deelnemers benadrukten de noodzaak van een meer flexibele, toegankelijke en eerlijke aanpak, die beter aansluit bij de unieke kenmerken van de popmuziek.

Het onderzoek concludeert dat de popmuziek binnen het huidige cultuursubsidiestelsel structureel ondergewaardeerd blijft, ondanks beleidsvoornemens om het cultuursubsidiestelsel diverser te maken. Om deze ongelijkheid aan te pakken, wordt aanbevolen om subsidieregelingen beter te laten aansluiten op de werkwijze en behoeften van de popmuzieksector.

Met een herziening van het cultuursubsidiestelsel kan een meer rechtvaardige verdeling van middelen worden gerealiseerd, waarbij de unieke dynamiek en maatschappelijke waarde van popmuziek recht worden gedaan. Het rapport benadrukt het belang van een dergelijke herziening in de aanloop naar de hervormingen van het cultuursysteem na 2029.

Uit kwalitatieve validatiesessies met professionals uit de sector blijkt dat het huidige subsidiebeoordelingssysteem niet goed aansluit bij de realiteit van de popmuziek.

Inhoud

Samenvatting.....	2
Inhoud.....	4
1. Inleiding.....	5
1.1 Achtergrond.....	6
1.2 Partners.....	6
1.3 Aanleiding.....	6
1.4 Doelstelling.....	7
1.5 Onderzoeksvragen.....	7
1.6 Onderzoeksopzet.....	9
1.7 Afbakening van het onderzoek.....	10
1.8 Leeswijzer.....	12
2. Bevindingen.....	13
2.1 Toekenningen vanuit de Culturele basisinfrastructuur.....	14
2.2 Toekenningen vanuit de Culturele basisinfrastructuur (BIS) 2021-2024.....	15
2.3 Toekenningen vanuit de Culturele basisinfrastructuur (BIS) 2025-2028.....	21
2.4 Rijkscultuursubsidies na 2029.....	25
2.5. Toekenningen vanuit het Fonds Podiumkunsten in 2023.....	25
2.6 Totalen rijkscultuursubsidies 2023.....	32

3. Resultaten validatiesessies.....	39
4. Conclusies en aanbevelingen.....	44
4.1 Culturele basisinfrastructuur.....	45
4.2 Fonds Podiumkunsten.....	46
4.3 Totalen toegekend vanuit de BIS 2021-2024 en het FPK in 2023....	47
4.5 Feedback uit de validatiesessies.....	50
4.6 Aanbevelingen.....	51
5. Bronnenlijst.....	53
6. Bijlages.....	55
Bijlage A: Beslisschema popmuziek.....	56
Bijlage B: Lijst met culturele organisaties.....	57
Bijlage C: Cijfers Culturele basisinfrastructuur.....	58
Bijlage D: Cijfers regelingen FPK in 2023.....	60
Bijlage E: Financieel kader BIS 2021-2024 en BIS 2025-2028.....	61
Bijlage F: Regelingen FPK met voorwaarden.....	62
Bijlage G: Infographic met de belangrijkste bevindingen van het onderzoek.....	66
Colofon.....	67

Inleiding

1

1.1 Achtergrond

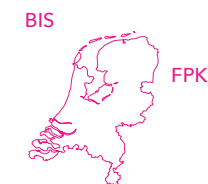
In Nederland ontvangen veel culturele organisaties cultuursubsidies. Deze subsidies bestaan enerzijds uit landelijke subsidies van de centrale overheid in de vorm van subsidietoekenningen, ook wel toekenningen genoemd, vanuit de Culturele basisinfrastructuur en vanuit de zes Rijkscultuurfondsen. Een van deze zes Rijkscultuurfondsen is het Fonds Podiumkunsten. In dit onderzoek zijn de toekenningen onderzocht van de Culturele basisinfrastructuur (BIS) en van het Fonds Podiumkunsten (FPK). Het Fonds Podiumkunsten kent subsidies toe aan organisaties die podiumkunsten produceren en/of presenteren, zoals onder andere muziek, theater en dans. Naast de Rijksoverheid verstrekken ook provincies en gemeenten cultuursubsidies en ontvangen culturele organisaties gelden vanuit private fondsen. Dit onderzoek is alleen gericht op de landelijke toekenningen vanuit de BIS en het FPK in het jaar 2023.

1.2 Partners

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door het lectoraat Innovatie in de Muziekindustrie van Hogeschool Inholland in samenwerking met de Popcoalitie. Deze organisatie behartigt de belangen van belangrijke organisaties in de popmuzieksector in Nederland.

1.3 Aanleiding

Binnen de popmuzieksector bestaat al lange tijd het vermoeden dat slechts een klein deel van de landelijke cultuursubsidies naar popmuziek gaat. De sector vraagt zich af wat de mogelijke oorzaken hiervan zijn. Het ministerie van OCW heeft de afgelopen jaren gepoogd ruimte vrij te maken in de BIS voor andere genres, zoals popmuziek, naar aanleiding van de adviezen van de Raad voor Cultuur. In de adviezen *De balans, de behoefte* (2017) en *Advies Cultuurbestel 2021-2024: Cultuur dichtbij, dicht bij cultuur* (2019) wordt gepleit voor een inclusief en integraal cultuurbeleid waarin ook ruimte is voor andere genres dan de traditionele muziekgenres, zodat de ontwikkelingen in de samenleving beter worden weerspiegeld. In hoeverre het beleid op het gebied van landelijke cultuursubsidies daadwerkelijk is gewijzigd, is al geruime tijd onderwerp van discussie, in zowel de popmuzieksector als in de landelijke media.

Dit onderzoek is alleen gericht op de landelijke toekenningen vanuit de BIS en het FPK in het jaar 2023.

Tot op heden zijn in eerdere onderzoeken onderdelen van het landelijke subsidiestelsel onderzocht. In het onderzoek *De stand van zaken in de Nederlandse popsector* (Veldman, Kemman, Bongers & Smeitink, 2020) worden de percentages van toekenningen verstrekt aan popmuziek genoemd voor de jaren 2017-2020. Deze zijn vastgesteld voor de BIS op 1,7% van het totaal en voor het FPK op 8,12% van het totaal. Daarnaast benoemt Boeijenga (2023) in haar onderzoek dat het percentage toekenningen vanuit de BIS 2021-2024 aan popmuziek slechts 0,6 is. Dit wordt onderstreept door meerdere publicaties, waaronder een artikel in de Volkskrant *Eindelijk subsidie voor popmuziek - en toch is dat geen reden voor feest* (Burghoorn, 2020) waarin ook kritisch wordt gekeken naar de mate waarin popmuziek is vertegenwoordigd in het huidige landelijke subsidiestelsel. In het artikel *Subsidieslurper cultuur levert wél jaarlijks 24 miljard euro op* (Visser, 2024) wordt uitgelegd dat cultuursubsidies niet alleen veel publiek geld kosten, maar de maatschappij ook veel opleveren, zowel in economische als in niet-economische zin. Tevens wordt in dit artikel benadrukt dat de verhoudingen tussen verschillende kunstdisciplines en -genres soms scheef zijn. Dit blijkt onder andere uit wat Arjo Klamer, emeritus hoogleraar culturele economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, zegt over een operavoorstelling: “Per kaartje zit er tussen de 70 en 80% overheidsgeld in (...) terwijl als je naar een popconcert gaat je min of meer het volle pond moet betalen, daar zit iets oneerlijks in.” In dit onderzoek wordt in detail onderzocht welke bedragen aan aanvragers vanuit de popmuzieksector worden toegekend binnen de verschillende landelijke regelingen en hoe deze bedragen zich tot elkaar verhouden.

1.4 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om het aandeel van de landelijke cultuursubsidies dat in 2023 aan de popmuzieksector is toegewezen te bepalen en de verhouding tussen deze toekenningen en die aan andere podiumkunsten te onderzoeken.

1.5 Onderzoeksvragen

Naar aanleiding van het bovenstaande zijn de volgende hoofdvraag en deelvragen geformuleerd.

Hoofdvraag:

Welk percentage van de landelijke cultuursubsidies van het FPK en de BIS werd in het jaar 2023 toegekend aan popmuziek?

In dit onderzoek wordt in detail onderzocht welke bedragen aan aanvragers vanuit de popmuzieksector worden toegekend.

Deelvragen:

- **Hoe staan de toekenningen aan de popmuzieksector in verhouding tot de toekenningen aan de andere podiumkunsten binnen de BIS?** Om zicht te krijgen op de verhouding tussen de verdeelde gelden worden voor de BIS de bedragen toegekend aan popmuziek vergeleken met de toekenningen aan de andere genres van de podiumkunsten.
- **Hoe staan de toekenningen aan de popmuzieksector vanuit de BIS 2021-2024 in verhouding tot de toekenningen aan klassieke muziek?** Klassieke muziek is om diverse redenen moeilijk te vergelijken met popmuziek. Toch is het relevant om de verhouding tussen de toekenningen aan klassieke muziek en die aan popmuziek te vergelijken, met name in het licht van de taak die de Raad voor Cultuur en de minister zich hadden gesteld: het verbreden en diversifiëren van de muziekgenres binnen de BIS.
- **Is er een verschil in het aandeel popmuziek in de toekenningen van het FPK en de BIS?** Om vast te kunnen stellen of het aandeel popmuziek bij de BIS en het FPK gelijk of juist verschillend is, is een vergelijking van de toegekende bedragen en de verhouding van de bedragen ten opzichte van het totaal en ten opzichte van elkaar wenselijk.
- **Bestaan er verschillen in het aandeel aanvragen vanuit de popmuzieksector ten opzichte van het totale aantal aanvragen per regeling binnen het FPK?** Het is van belang om te achterhalen of de subsidies überhaupt wel worden aangevraagd door acts en organisaties in de popmuzieksector. Als dit het geval is, is het interessant om te onderzoeken in hoeverre deze daadwerkelijk worden toegekend. De achterliggende vraag hier is of de popmuzieksector wel gebruikmaakt van de mogelijke regelingen van het FPK.
- **Wat is de verhouding tussen de toekenningen aan makers en die aan presentatieorganisaties binnen de popmuziek?** Onder presentatieorganisaties worden organisaties verstaan zoals professionele podia, festivals en andere culturele instellingen die pop programmeren. De verhouding tussen de toekenningen aan makers en die aan deze organisaties zegt ook iets over waar de gelden daadwerkelijk terecht komen.

Waar komen de gelden daadwerkelijk terecht?

- **Wat is de verhouding tussen de toekenningen per carrièrefase van popmuzici?** In het rapport van Berenschot *De kloof tussen inzet en inkomsten van popmuzikanten* (2023) worden vijf carrièrefasen onderscheiden om aan te geven waar popmuzikanten zich bevinden in hun carrière. Het is van belang om te achterhalen aan welke van deze fases relatief de meeste gelden worden toegekend en of dit een logische verdeling is.
- **Wat is de trendmatige ontwikkeling van de toekenningen aan popmuziek?** Nu met behulp van de meerjarige cijfers een beter beeld geschetst kan worden van het percentage toekenningen over meerdere beleidsperiodes, kan een trend worden vastgesteld in de hoogte van de relatieve landelijke toekenningen aan popmuziek.
- **Wanneer wordt gekeken naar het aantal bezoeken in 2022, hoe is dan de verhouding tussen pop en klassieke muziek als het gaat om de toekenningen per bezoek vanuit het Rijk?** Wanneer de toekenningen aan klassiek en pop in 2023 worden afgezet tegen de meest recente cijfers over cultuurbezoek in 2022 (CBS, 2023) kan worden achterhaald hoe de verhouding van de subsidie per muziekbezoek is.

1.6 Onderzoeksopzet

Voor dit onderzoek is in eerste instantie gebruikgemaakt van bronnenonderzoek. Hierbij zijn de publiekelijk beschikbare data onderzocht en geanalyseerd van de BIS 2021-2024 en de BIS 2025-2029 en van het FPK voor het jaar 2023. Daarnaast is gebruikgemaakt van data van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en van de Vereniging van EvenementenMakers (VVEM) over cultuurbezoeken in 2022. Om naast de kwantitatieve analyses ook duiding te geven aan de resultaten zijn na de data-analyse twee focusgroepen samengesteld. Beide focusgroepen bestonden uit een mix van makers, managers en vertegenwoordigers van presentatieorganisaties, oftewel de aanvragers en ontvangers van de subsidies. De data en analyses uit dit onderzoek zijn in twee validatiesessies voorgelegd aan deze gespreksgroepen en aan de hand van een aantal stellingen is gediscussieerd over de mogelijke oorzaken van de hoogte van de toekenningen aan popmuziek. De resultaten daarvan zijn meegenomen in het onderzoek als kwalitatieve verrijking van de kwantitatieve data.

Voor dit onderzoek is in eerste instantie gebruikgemaakt van bronnenonderzoek. Hierbij zijn de publiekelijk beschikbare data onderzocht en geanalyseerd.

1.7 Afbakening van het onderzoek

Popmuziek

Om te kunnen vaststellen hoe hoog de toegekende bedragen zijn geweest is van belang om te omschrijven welke organisaties, bands en artiesten voldoen aan het predicaat popmuziek. Hiervoor is het belangrijk een definitie vast te stellen voor het begrip popmuziek.

Over popmuziek of populaire muziek is al veel onderzocht en geschreven. Popmuziek is zo divers en bestaat uit zoveel verschillende genres dat een eenduidige omschrijving of definitie eigenlijk niet te geven is Shuker (2005). Dit onderschrijft ook Zwaan (2009) in zijn proefschrift. Hij schrijft: “[Popmuziek is] een overkoepelende term voor een breed scala aan verschillende subgenres en scènes, elk met hun eigen regels en conventies die leiden tot verschillende mogelijkheden voor de betrokken muzikanten.” In het Dialogic-rapport *Stand van zaken in de Nederlandse popsector* (2020) dat werd opgesteld in opdracht van het ministerie van OCW schrijven de onderzoekers: “Het is onmogelijk de sector af te bakenen op basis van muzikale parameters (...) Meer dan een genrematige aanduiding is popmuziek te beschouwen als een specifieke culturele ruimte waarin een reeks muzikale praktijken naast elkaar bestaat en met elkaar interacteert” (Veldman et al., 2020, p. 21). De vooraanstaande cultuursociologen Toynbee en Frith (1996, 2001) beschrijven popmuziek vooral in termen van wat het niet is. Het is geen klassieke muziek en ook geen volksmuziek.

Binnen de popmuziek zijn veel stijlen die onder deze noemer kunnen vallen, zoals funk, hiphop, rock, EDM, r&b, metal, soul en reggae (Cook, 1998), alhoewel er altijd discussie bestaat over wat wel en wat niet als popmuziek beschouwd wordt. Om deze bredere discussie te vermijden over wat wel en wat geen popmuziek is, wordt in dit onderzoek de volgende definitie van popmuziek gebruikt: **alle muziek die geen klassieke muziek, wereldmuziek of jazz is**. Bij Mengvormen met popmuziek (vanaf nu cross-overs genoemd) worden ook in de analyse meegenomen worden als popmuziek. In bijlage A is het beslisschema opgenomen dat is gebruikt voor het classificeren van de genres; hierin wordt verantwoord hoe tot deze keuzes is gekomen.

Alle muziek die geen klassieke muziek, wereldmuziek of jazz is wordt in dit onderzoek geclassificeerd als popmuziek.

Carrièrefasen

Het is ook relevant om te weten hoeveel geld is toegekend aan popmusici en acts in verschillende carrièrefasen. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van de indeling in carrièrefasen van bovengenoemd onderzoek van Berenschot (Vinkenburg & Clemens, 2023). Popacts worden in dit onderzoek ingedeeld in vijf fasen.

Fase 0 - Starting up:

De act is net begonnen, er is nog niet of nauwelijks een fanbase.

Fase 1 - Upcoming:

De act begint bekender te worden en er is sprake van een kleine fanbase.

Fase 2 - Developing:

De act is bekend in de popscene, heeft een klein professioneel team om zich heen en speelt overwegend in de kleine zalen.

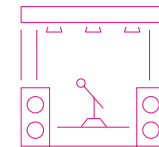
Fase 3 - Mid-career:

De act heeft een flinke fanbase, is bekend bij het grote publiek en heeft airplay.

Fase 4 - Arrived:

De act heeft een goed inkomen en verkoopt grote zalen uit.

De meeste toekenningen van FPK en BIS zijn aan acts die al een zekere mate van professionaliteit hebben. Daarom richt dit onderzoek zich op acts en musici in de carrièrefasen 1 t/m 4. Activiteiten van en toekenningen aan musici in carrièrefase 0 worden zoveel mogelijk buiten beschouwing gelaten. Dit geldt derhalve ook voor de subsidies van het Fonds voor Cultuurparticipatie (gericht op de amateurkunst), deze worden niet meegenomen in het onderzoek.

De meeste toekenningen van FPK en BIS zijn aan acts die al een zekere mate van professionaliteit hebben.

Jaar 2023

Het jaar 2023 is het meest recente jaar waarvan alle cijfers beschikbaar waren ten tijde van dit onderzoek. Voor de cijfers over cultuurbezoeken die zijn meegenomen in dit onderzoek zijn gegevens uit het jaar 2022 gebruikt (CBS, 2023; Respons & VVEM, 2023). Deze cijfers waren het meest recent en redelijk representatief wat betreft de aantallen cultuurbezoeken. De gevolgen van de COVID-19-pandemie en de gelden die in dat kader extra zijn toegekend worden in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten.

Inkomensstromen

Dit onderzoek betreft alleen rijkscultuursubsidies. Andere inkomensstromen, zoals provinciale en gemeentesubsidies, ticketinkomsten, gages, royalty's uit de verkoop van muziekopnames en streaming, exploitatie van muziekrechteninkomsten uit merchandise en partnerschappen, inkomsten via media (Veldman et al., 2020) en giften uit private fondsen, zijn niet meegenomen in dit onderzoek.

1.8 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk worden de rijkscultuursubsidies toegekend vanuit de BIS en het FPK in kaart gebracht en geanalyseerd en worden deze uitkomsten geduid. Hoofdstuk drie beschrijft de uitkomsten van de validatiesessies die plaats hebben gevonden. Tot slot worden in hoofdstuk vier de conclusies en aanbevelingen beschreven.

BIS
FPK

In het volgende hoofdstuk worden de rijkscultuursubsidies toegekend vanuit de BIS en het FPK in kaart gebracht.

Bevindingen

2

In dit hoofdstuk zijn de data van de rijkscultuursubsidies vanuit de Culturele basisinfrastructuur en vanuit het Fonds Podiumkunsten onderzocht en geanalyseerd. Aan de hand van een aantal tabellen en grafieken worden de belangrijkste resultaten van de analyse uitgelicht.

2.1 Toekenningen vanuit de Culturele basisinfrastructuur

In dit rapport zijn de toekenningen vanuit de BIS voor de jaren 2021-2024 en 2025-2028 onderzocht. Hiervoor is gebruikgemaakt van de gegevens vastgesteld in het besluit van de minister van OCW voor de BIS 2021-2024 (OCW, 2020) en van het besluit van de minister van OCW voor de BIS 2025-2028 (OCW, 2024).

De BIS wordt steeds voor een periode van vier jaar vastgesteld. Het ministerie van OCW maakt het beleid voor de culturele sector. Naar aanleiding van dit beleid vraagt de minister of staatssecretaris advies aan het onafhankelijke adviesorgaan de Raad voor Cultuur. De raad beoordeelt de aanvragen van culturele organisaties op basis van hun bijdrage aan het culturele landschap en hun maatschappelijke waarde. Dit doet de raad door per sector een beoordelingscommissie samen te stellen. De sectoren binnen de podiumkunsten zijn: *Theater, Dans, Symfonieorkesten, Muziekensembles en koren, Opera, Festivals* en *Jeugdpodiumkunsten*. Een andere, hiervan losstaande, relevante sector is de sector Instellingen met ontwikkelfunctie.

Per sector wordt een beoordelingscommissie aangewezen door de raad. Deze beoordelingscommissie beoordeelt de aanvragen en geeft advies aan de minister welke organisaties de subsidies zullen ontvangen. De minister neemt dit advies doorgaans over en legt dit voor aan de Tweede Kamer. De Tweede Kamer kan de minister vragen om wijzigingen aan te brengen, maar de minister beslist uiteindelijk hoe de subsidies binnen de BIS verdeeld worden. Organisaties vanuit de popmuzieksector proberen in de regel subsidies aan te vragen in de sectoren *Symfonieorkesten, Muziekensembles en koren, Festivals* en *Instellingen met ontwikkelfunctie*.

De Raad voor Cultuur stelt voor de voorgestelde wijzigingen te bewerkstelligen door het beleid te verankeren in een nieuwe wet, een zogenaamde kaderwet cultuur.

2.2 Toekenningen vanuit de Culturele basisinfrastructuur (BIS) 2021-2024

Allereerst zijn de cijfers van de BIS 2021-2024 onderzocht. De Raad voor Cultuur kwam in 2017 met het rapport *De balans, de behoefte* (2017), waarin zij de muzieksector in kaart bracht en deze analyseerde.

Dit rapport bestond uit aanbevelingen aan de sector, de fondsen en beleidsmakers. Het rapport eindigde met zes aanbevelingen voor de minister van OCW om het cultuurbestel te herzien. Deze aanbevelingen waren:

- Ontwikkel een integraal, inclusief muziekbeleid.
- Besteed meer aandacht aan essentiële functies.
- Erken de kenmerken en kracht van een regionaal muziekklimaat.
- Herbezie de samenstelling van de BIS.
- Besteed expliciet aandacht aan diversiteit.
- Besteed expliciet aandacht aan de verbetering van de arbeidsmarkt voor muziekprofessionals.

Minister van Engelshoven vroeg de Raad voor Cultuur naar aanleiding hiervan in 2018 advies over het te voeren beleid. De raad kwam in april 2019 met het adviesrapport getiteld *Cultuur dichtbij, dicht bij Cultuur* (2019) waarin een advies werd gegeven en een voorstel werd gedaan voor een vernieuwd cultuurbestel. De minister publiceerde eind 2019 de brief *Uitgangspunten Cultuurbeleid 2021-2024* (OCW, 2019), met als doel een verbreding en vernieuwing van de BIS en onder andere een eerlijke beloning van kunstenaars te bewerkstelligen. De criteria die zij stelde aan de aanvragen voor de BIS 2021-2024 waren:

- Artistieke kwaliteit (vakmanschap, zeggingskracht en oorspronkelijkheid).
- Vernieuwing (innovatie, talentontwikkeling).
- Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering (huidige financiële positie en financieringsmix en begroting voor 2021-2024, verdienmodel en risicoanalyse).
- Bevordering van educatie (kwaliteit en bereik van het educatieaanbod).
- Participatie (hoe bereikt men nieuwe gebruikersgroepen inclusief marketingmiddelen).
- Geografische spreiding (hoe is organisatie geworteld en hoe kan ze samenwerken).

BALANS BEHOEFTE

De Raad voor Cultuur kwam in 2017 met het rapport *De balans, de behoefte* (2017), waarin zij de muzieksector in kaart bracht en deze analyseerde.

De indiener van een aanvraag voor een subsidie van de BIS moet een rechtspersoon zijn met volledige rechtspersoonlijkheid. De aanvrager moet een activiteitenplan (activiteiten, prestaties en hoe deze worden gerealiseerd) en een begroting indienen voor de komende vier jaar. Daarnaast moet de aanvrager de Fair Practice Code, de Code Diversiteit & Inclusie en de Governance Code Cultuur onderschrijven en verantwoorden. De aanvrager moet in de aanvraag zijn missie, visie en profiel opnemen. De aanvrager moet uiteenzetten hoe hij zich verhoudt tot soortelijke organisaties in het bestel, hoe hij zich regionaal, nationaal en internationaal positioneert en hoe wordt omgegaan met de beleidsprioriteiten van het zittende kabinet (Raad voor Cultuur, 2020).

In tabel 1 staan de aan de podiumkunsten toegekende bedragen en bijbehorende percentages. De absolute bedragen staan in de kolom "Bedrag", waarbij de bedragen toegekend aan pop onderdeel zijn van de betreffende sector. In de kolom ernaast zijn de percentages weergegeven van het bedrag van de BIS dat is toegekend aan de podiumkunsten. Dit bedrag is inclusief de instellingen met ontwikkelfunctie, omdat in deze sector ook subsidies zijn toegekend aan een aantal instellingen die onder het predicaat popmuziek vallen.

Het bedrag verstrekt aan het FPK is buiten dit totaal gehouden omdat dit de verhoudingen vertekent en deze gelden apart zijn onderzocht in paragraaf 2.5. In de laatste kolom staan de percentages van de toekenningen ten opzichte van het totale bedrag van de BIS. *Totaal popmuziek exclusief cross-over* betreft de gelden toegekend aan de organisaties die onder popmuziek vallen, namelijk De Staat, Eurosonic Noorderslag (ESNS), Popwaarts (Popronde) en het HipHopHuis. *Totaal inclusief cross-over* omvat ook de organisaties het Metropole Orkest, De Nieuwe Oost en WORM. De gehele tabel staat in bijlage C.

De aanvrager moet een rechtspersoon zijn en een activiteitenplan en begroting voor de komende vier jaar indienen.

Tabel 1: Toegekende bedragen vanuit de BIS Podiumkunsten 2021-2024 per jaar

Bron: ministerie van OCW (2020).

Toekenningen BIS 2021-2024 per jaar	Bedrag	% van BIS Podiumkunsten + instellingen met ontwikkelfunctie	% van BIS totaal
Theater	€ 20.042.500	12,6%	5,3%
Dans	€ 20.845.000	13,1%	5,6%
Symfonieorkesten waarvan popmuziek	€ 55.647.346 € 3.924.000	34,9% 2,5%	14,8% 1,0%
Opera	€ 32.261.000	20,2%	8,6%
Festivals waarvan popmuziek	€ 6.443.449 € 600.000	4,0% 0,4%	1,7% 0,2%
Muziekensembles en koren waarvan popmuziek	€ 5.379.000 € 225.000	3,4% 0,1%	1,4% 0,1%
Jeugdpodiumkunsten	€ 10.236.000	6,4%	2,7%
Instellingen met ontwikkelfunctie waarvan popmuziek	€ 8.687.000 € 1.801.954	5,4% 1,1%	2,3% 0,5%
Totale			
Totaalbedrag Podiumkunsten + instellingen met ontwikkelfunctie zonder FPK	€ 159.541.295		42,5%
Totaalbedrag definitief toegekend BIS	€ 375.460.000		100,0%
waarvan popmuziek inclusief cross-over	€ 6.550.954	4,1%	1,7%
waarvan popmuziek exclusief cross-over	€ 1.522.718	1,0%	0,4%

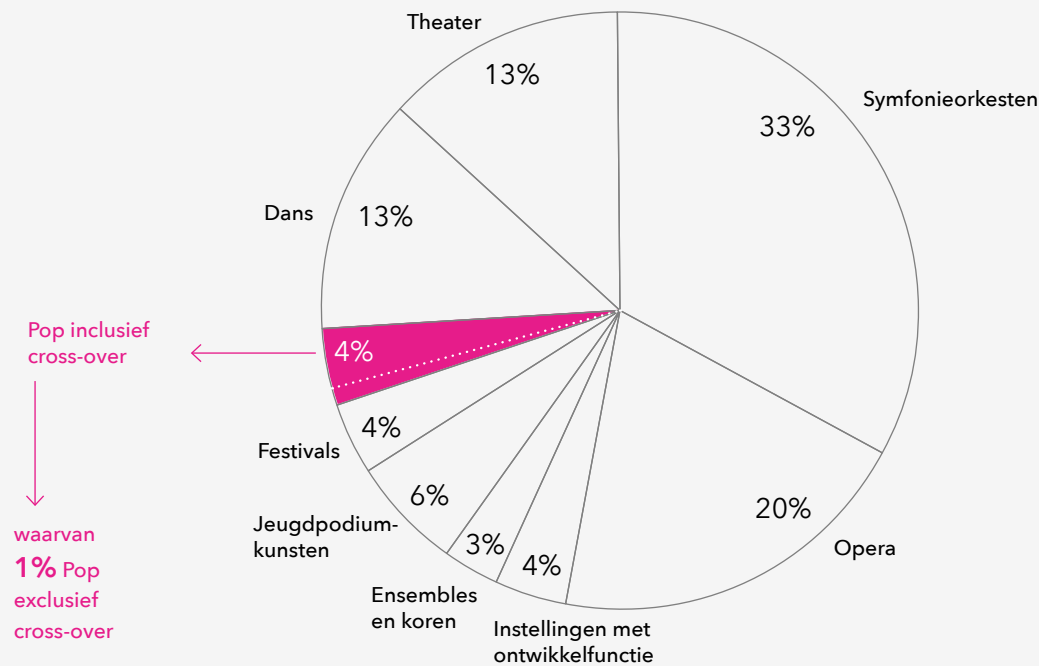
4,1%

Het totale bedrag vanuit de BIS dat per jaar aan de popmuzieksector inclusief cross-over wordt toegekend is 4,1% van het totale bedrag van de BIS voor podiumkunsten.

De tabel laat zien dat het totale bedrag vanuit de BIS 2021-2024 dat per jaar aan de popmuzieksector inclusief cross-over wordt toegekend 4,1% is van het totale bedrag van het Podiumkunstenbudget uit de BIS (met instellingen met ontwikkelfunctie en zonder het bedrag voor het FPK, bijlagen C en E). Wordt de categorie cross-over niet meegeteld, dan komt 1% van het totale Podiumkunstenbudget uit de BIS ten goede aan de popmuzieksector.

Figuur 1: Percentuele verdeling van toekenningen aan podiumkunsten BIS 2021-2024

Bron: ministerie van OCW (2020).

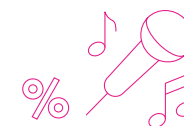
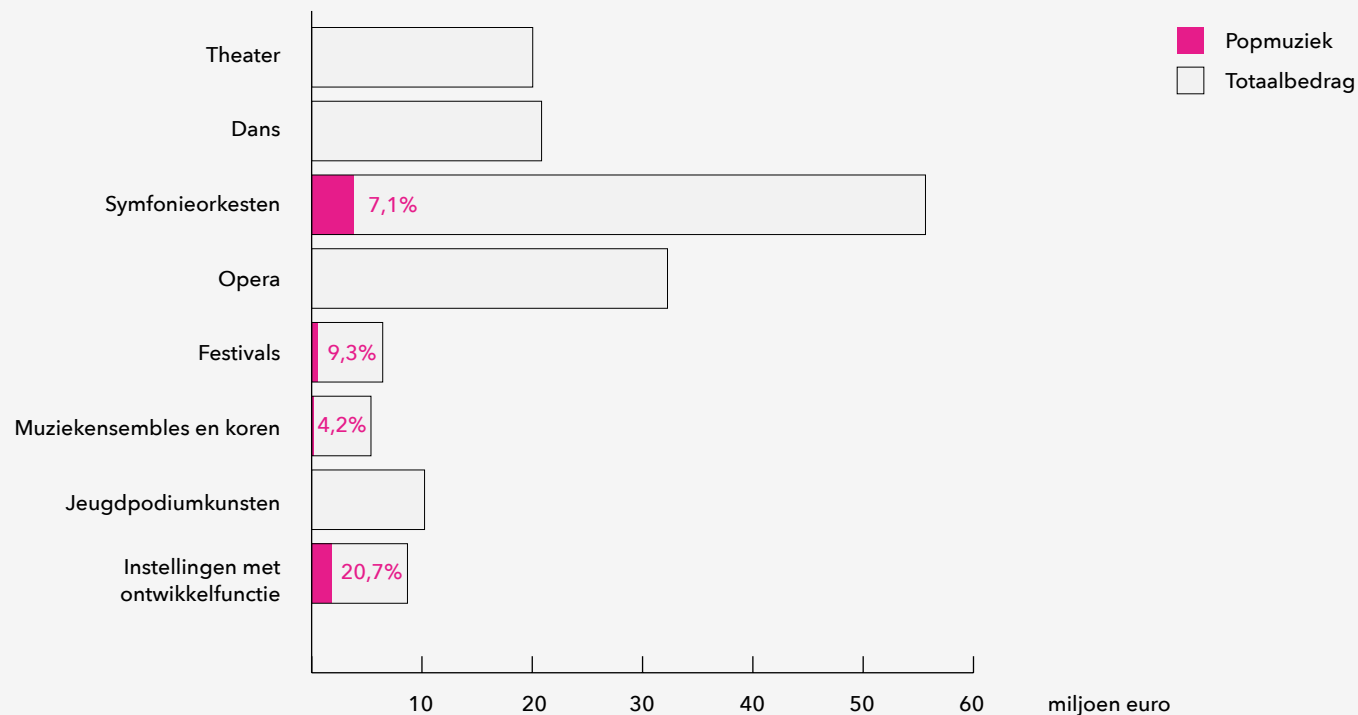

Het percentage dat wordt toegekend aan popmuziek is een klein percentage in vergelijking met de andere sectoren.

Van het totale bedrag van alle BIS-toekenningen (podiumkunsten en alle andere disciplines tezamen) zijn deze percentages respectievelijk 1,7% (popmuziek inclusief cross-over) en 0,4% (popmuziek exclusief cross-over). Een visuele weergave van deze gegevens is hierboven in figuur 1 te zien.

Figuur 2: Per sector toegekend bedrag aan popmuziek vanuit de BIS Podiumkunsten 2021-2024

Bron: ministerie van OCW (2020).

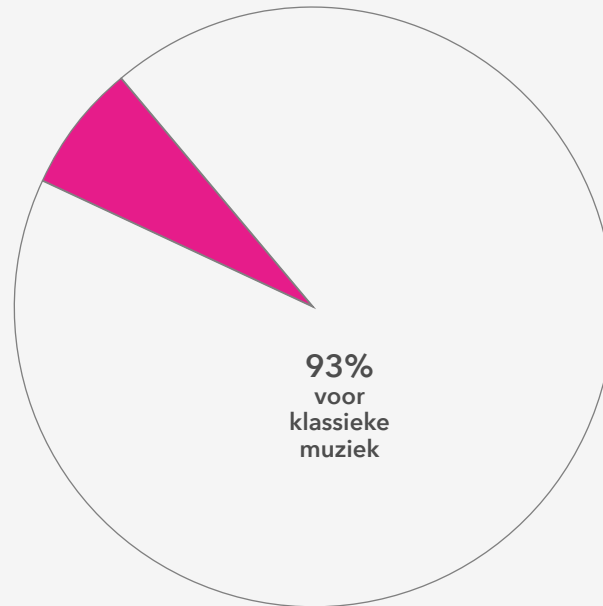

In vier sectoren wordt een klein percentage van het geheel toegewezen aan popmuziek.

Wanneer in detail wordt gekeken naar de toekenningen kan worden vastgesteld dat in een aantal categorieën geld wordt toegewezen aan popmuziek. Dit gaat in alle gevallen om een klein percentage van het geheel. Het betreft de categorieën *Symfonieorkesten* (Metropole Orkest), *Festivals* (ESNS), *Muziekensembles en koren* (De Staat) en *Instellingen met ontwikkelfunctie* (De Nieuwe Oost, Popwaarts, HipHopHuis en WORM).

Het is ook nuttig om in te zoomen op de toekenningen vanuit de BIS aan de discipline muziek. Wanneer alle bedragen toegekend aan klassieke muziek en popmuziek worden opgeteld en uitgesplitst komt hierbij het volgende beeld naar voren.

Figuur 3: Verhouding tussen toekenningen aan klassieke muziek en die aan popmuziek inclusief cross-over vanuit de BIS 2021-2024

Bron:
ministerie van
OCW (2020).**7%**
voor popmuziek**93%**
voor
klassieke
muziek

Het verschil tussen de toekenningen vanuit de BIS 2020-2024 aan klassieke muziek en die aan popmuziek is groot.

Wanneer de toekenningen aan muziek (€ 99.726.683) worden opgesplitst in toekenningen aan pop en toekenningen aan klassiek is zichtbaar dat 93% (€ 93.175.729) van de toekenningen vanuit de BIS Podiumkunsten 2021-2024 Podiumkunsten per jaar naar klassieke muziek gaat en slechts 7% (€ 6.550.954) naar popmuziek.

De vraag is of deze verhouding de voorgenomen beleidswijzigingen voldoende weerspiegelt. Wel moet in oogen-schouw worden genomen dat de beroepspraktijk van klassieke muziek fundamenteel anders is dan die van popmu-ziek. Een voorbeeld hiervan is dat er veel klassieke orkesten musici in (vaste) dienst hebben en voor de musici die op de loonlijst staan zijn cao-afspraken gemaakt. Ook zijn klassieke ensembles en orkesten vaak veel groter als gekeken wordt naar het aantal leden (Vinken, 2020). Desalniettemin is het verschil tussen de toekenningen vanuit de BIS 2021-2024 aan klassiek en pop groot.

2.3 Toekenningen vanuit de Culturele basisinfrastructuur (BIS) 2025-2028

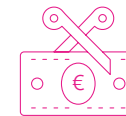
Naar aanleiding van het advies dat is uitgebracht door de Raad voor Cultuur (2024) heeft minister Bruins van OCW zijn Kamerbrief (2024) met de toekenningen voor de BIS 2025-2028 voor Prinsjesdag gepubliceerd. Deze gegevens zijn onderzocht en geanalyseerd. In deze periode moeten instellingen voldoen aan de volgende criteria:

- Artistieke/inhoudelijke kwaliteit
- Maatschappelijke betekenis
- Toegankelijkheid
- Bedrijfsmatige gezondheid
- Geografische spreiding

Deze criteria zijn gedeeltelijk hetzelfde en gedeeltelijk anders dan in de vorige beleidsperiode. In aanvulling hierop gelden dezelfde algemene criteria waaraan moet worden voldaan.

Het gaat hier om de beslissing van de minister van OCW over de toekenningen vanuit de BIS, naar aanleiding van het advies van de Raad voor Cultuur. Tijdens de algemene beschouwingen is vrijwel niet over cultuur gesproken. Alleen de voorgenomen btw-verhoging werd genoemd, maar inhoudelijk werd er weinig gerefereerd aan de cultuurbegroting.

Wel is duidelijk dat op de begroting van OCW flink bezuinigd zal moeten worden volgens het hoofdlijnenakkoord. Dit zal waarschijnlijk ook flinke impact hebben op de cultuursector. Inmiddels heeft het wetgevingsoverleg over de begroting van OCW plaatsgevonden. Voor dit onderzoek is gebruikgemaakt van het besluit van de minister van OCW (ministerie van OCW, 2024) over de toekenningen vanuit de BIS.

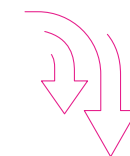

Het is duidelijk dat ook op de begroting van OCW flink bezuinigd zal moeten worden volgens het hoofdlijnenakkoord.

Tabel 2: Toekenningen vanuit de BIS Podiumkunsten 2025-2028

Bron: ministerie van OCW (2024).

Toekenningen BIS 2025-2028 per jaar	Bedrag	% van BIS Podiumkunsten + instellingen met ontwikkelfunctie	% van BIS totaal
Theater	€ 23.608.601	11,9%	4,2%
Dans	€ 24.877.229	12,6%	4,5%
Symfonieorkesten: waarvan popmuziek	€ 69.803.555 € 4.956.600	35,2% 2,5%	12,5% 0,9%
Opera	€ 38.306.900	19,3%	6,9%
Festivals: waarvan popmuziek	€ 9.054.400 € 840.837	4,6% 0,4%	1,6% 0,2%
Muziekensembles en koren: waarvan popmuziek	€ 7.167.200 € 275.000	3,6% 0,1%	1,3% 0,0%
Jeugdpodiumkunsten	€ 14.231.700	7,2%	2,5%
Instellingen met ontwikkelfunctie: waarvan popmuziek	€ 11.100.300 € 1.901.133	5,6% 1,0%	2,0% 0,3%
Totale			
Totaalbedrag podiumkunsten + instellingen met ontwikkelfunctie zonder FPK	€ 198.149.885		35%
Totaalbedrag definitief toegekend BIS	€ 559.000.000		100%
Waarvan popmuziek inclusief cross-over	€ 7.973.570	4,0%	1,4%
Waarvan popmuziek exclusief cross-over	€ 1.619.472	0,8%	0,3%

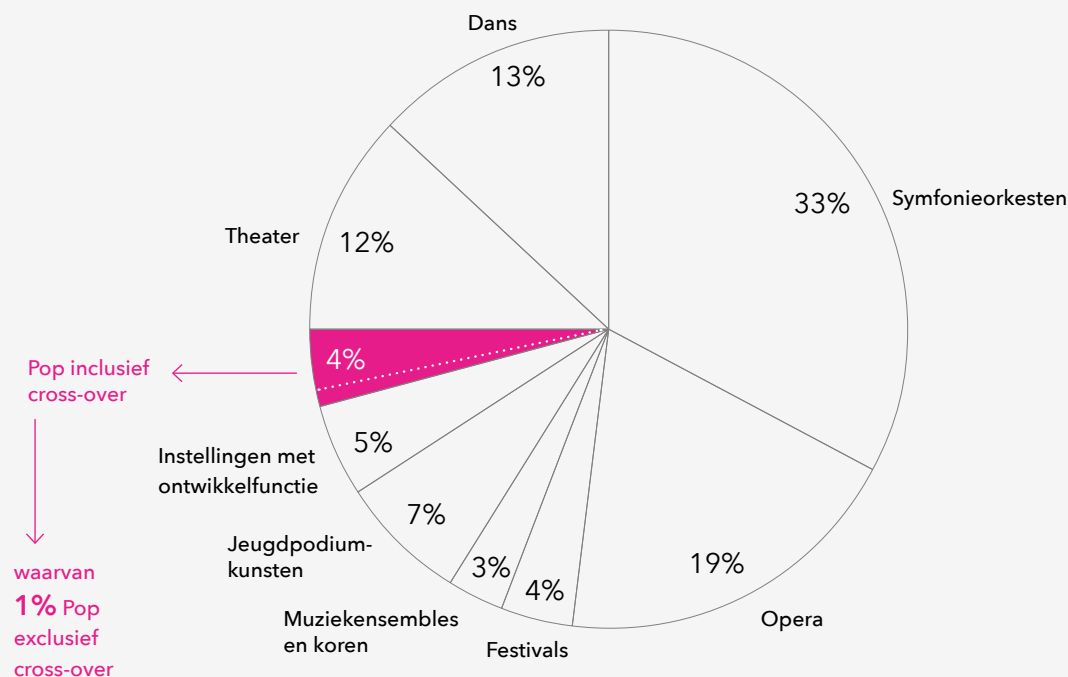
Het percentage dat wordt toegekend aan popmuziek ten opzichte van het totaal is iets gedaald ten opzichte van de vorige periode.

Uit de cijfers blijkt dat het aandeel van de BIS-subsidies dat aan popmuziek wordt toegekend iets is gedaald ten opzichte van de periode 2021-2024. Dit geldt zowel voor exclusief als voor inclusief cross-over. Dit is ten opzichte van het totale budget van de BIS voor podiumkunsten, inclusief de instellingen met ontwikkelfunctie, maar exclusief de subsidies van het Fonds Podiumkunsten (FPK). Dit geldt ook voor de percentages ten opzichte van de totale geadviseerde toekenningen vanuit de BIS 2025-2028.

Wanneer dit wordt afgezet tegen de gestegen prijzen kan worden geconcludeerd dat de toekenningen aan popmuziek relatief laag zijn gebleven. Dit ondanks de wens van het ministerie van OCW en de Raad voor Cultuur om een meer inclusief en integraal cultuurbeleid te voeren waarin ook andere kunst- en muziekgenres vertegenwoordigd zijn.

Figuur 4: Percentuele verdeling van toekenningen aan podiumkunsten BIS 2025-2028

Bron: ministerie van OCW (2024).

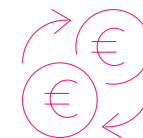
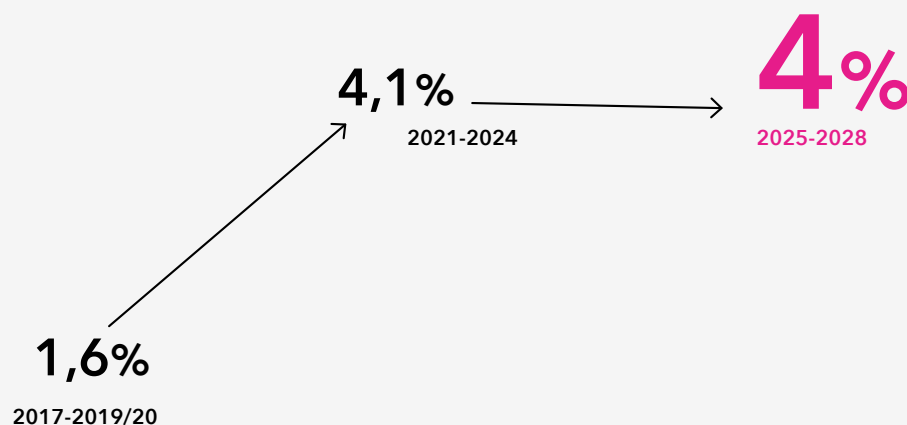
De toekenningen aan popmuziek zijn relatief laag gebleven, ondanks de wens om een meer inclusief en integraal cultuurbeleid te voeren.

Eigenlijk is het beeld met betrekking tot toekenningen aan popmuziek ten opzichte van de vorige periode vrijwel gelijk. Subsidies zijn toegekend aan het Metropole Orkest, ESNS, De Staat en bij de instellingen met ontwikkelfunctie aan Popwaarts (Popronde), De Nieuwe Oost en WORM.

Met betrekking tot de Culturele basisinfrastructuur kan op basis van cijfers uit het onderzoek van Dialogic (Veldman et al., 2020) en dit onderzoek ook een meerjarige trend worden vastgesteld wat betreft het percentage toekenningen dat naar de popmuzieksector is gegaan, zoals in de volgende grafiek wordt weergegeven.

Figuur 5: De meerjarige ontwikkeling van toekenningen aan popmuziek inclusief cross-over vanuit de BIS als percentage van het totale toegekende budget voor podiumkunsten instellingen met ontwikkelfunctie)

Bronnen: Veldman et al. (2020); ministerie van OCW (2020; 2024).

De toekenningen aan popmuziek vanuit het podiumkunstenbudget uit de BIS zijn in de periode 2025-2028 relatief weer iets gedaald.

Uit de meerjarige trend in figuur 5 kan worden geconcludeerd dat het percentage toekenningen vanuit het Podiumkunstenbudget uit de BIS aan popmuziek in de periode 2021-2024 wel is gestegen, maar in de periode 2025-2028 weer iets is gedaald.

In vergelijking met toekenningen aan klassieke muziek (sectoren *Opera* en *Symfonieorkesten*, *Muziekensembles* en *koren* en *Festivals*) zijn de toekenningen aan pop relatief laag.

2.4 Rijkscultuursubsidies na 2029

In het rapport *Toegang tot cultuur* (2024) adviseert de Raad voor Cultuur om door middel van de cultuursubsidies zoveel mogelijk bij te dragen aan een rijk cultureel leven voor iedereen om zo de brede welvaart te stimuleren. Dit wil de raad bereiken door:

- Financiering evenwichtiger verdelen over alle regio's om zo een evenwichtig cultuuraanbod in alle regio's te bewerkstelligen.
- Cultuur verder verbreden, hierover schrijft de raad: "Verbreden naar verschillende soorten makers, culturele organisaties en soorten cultuur. Delen van het culturele veld zijn nu nog ondervertegenwoordigd, bijvoorbeeld omdat de genres waarin ze werkzaam zijn, of de manier waarop ze werken of zich organiseren, niet in het huidige systeem passen."
- Cultuureducatie beter verankeren waardoor de levensvatbaarheid van de sector kan worden versterkt.
- De manier van aanvragen en verantwoording versimpelen om zo de administratieve druk voor aanvragers te verminderen.

De Raad voor Cultuur stelt voor dit te bewerkstelligen door het beleid te verankeren in een nieuwe wet, een zogenaamde kaderwet cultuur, en het onderbrengen van de financiering onder één Rijksfonds met afdelingen per provincie. De raad zou dan alleen nog adviseren over de kaders en het beleid en niet langer over de subsidies. Daarnaast stelt de raad voor de interpretatie van de begrippen kunst en kwaliteit te verbreden en het budget te verhogen met 200 miljoen per jaar. Of deze adviezen zullen leiden tot daadwerkelijk nieuw beleid zal de komende jaren duidelijk moeten worden.

2.5 Toekenningen vanuit het Fonds Podiumkunsten in 2023

In dit onderzoek zijn ook de toekenningen van het FPK onderzocht vanuit alle bestaande regelingen in het jaar 2023. Van dit jaar waren de meest recente cijfers beschikbaar wat betreft de toekenningen per regeling. Het FPK heeft geen gegevens verstrekt, daarom is in dit onderzoek uitgegaan van de gepubliceerde toekenningen op de website van het FPK. Voor de totaalbedragen is gebruikgemaakt van het jaarverslag van het FPK voor het jaar 2023 (FPK, 2024) en de Adviezen Meerjarige Productiesubsidies van het FPK voor de periode 2020-2024 (FPK, 2020).

2029

De Raad voor Cultuur stelt voor dit te bewerkstelligen door het beleid te verankeren in een nieuwe wet, een zogenaamde kaderwet cultuur.

Een overzicht van alle regelingen volgt hieronder. Hierbij zijn de categorieën waarbij geen subsidie is toegekend aan popmuziek cursief weergegeven (FPK, 2024). Een samenvatting van de criteria waarop het FPK aanvragen beoordeelt is terug te vinden in bijlage F.

Tekst en compositie

- *Opdracht compositie of libretto*
- *Reeks opdrachten compositie of libretto*
- Werkbijdrage muzikant
- *Werkbijdrage theatertekst*

Maken en produceren

- *Investeringsregeling vrije producties*
- Nieuwe makers
- Programma urban projecten
- Productiesubsidies
- Upstream (FPK en Sena)
- Regeling muziekhub
- Tournee- en promotieregeling

Programmering podia en festivals

- *2P Verbinden van produceren en presenteren*
- Programmering festival popmuziek
- Podiumregeling
- SKIP

2023

In dit onderzoek zijn de toekenningen van het FPK onderzocht vanuit alle bestaande regelingen in het jaar 2023.

Internationalisering

- Buitenlandse voorstellingen
- Grant for Dutch presentations abroad
- *Internationale coproducties*
- NL voorstellingen en producties buitenland
- *Programma internationale promotie*

Meerjarige subsidies

- Meerjarige festivalsubsidies
- Meerjarige productiesubsidies

In de volgende tabel staan de totale toegekende bedragen per regeling. Deze zijn gebaseerd op het jaarverslag 2023 van het FPK (FPK, 2024). Dit geldt ook voor het totale aantal toekenningen per regeling. Vervolgens is per regeling onderzocht hoe hoog de bedragen per regeling waren en hoeveel van deze toekenningen naar popmuziek zijn gegaan (FPK, 2024). Om vast te stellen of een band, act of organisatie voldeed aan het predicaat “popmuziek” is gebruikgemaakt van deskresearch met behulp van het beslisschema in bijlage A. Met behulp van dit beslisschema zijn alle aanvragen per regeling die een toekenning hebben ontvangen onderzocht.

De definitie die hierbij is gebruikt is te vinden in paragraaf 1.7. Met betrekking tot de disciplines binnen het FPK betekent dit dat alles dat geen klassiek, jazz, folk, theater, jeugdtheater, circus, wereldmuziek of dans is wordt aangemerkt als popmuziek. Daarna zijn alle bedragen toegekend aan pop per regeling opgeteld en vergeleken met het totaal van het toegekende bedrag van deze regeling. Tevens is het totale aantal gehonoreerde aanvragen vergeleken met het aantal gehonoreerde aanvragen aan pop per regeling.

Binnen dit onderzoek wordt alles dat geen klassiek, jazz, folk, theater, jeugdtheater, circus, wereldmuziek of dans is aangemerkt als popmuziek.

Tabel 3: Totaal toegekende bedragen en bedragen toegekend aan popmuziek per FPK-regeling in 2023

Bron: FPK (2023; 2024).

FPK totaal toegekend 2023	Totaal FPK	Totaal pop	% pop van regeling	% pop van totaal
Tekst en compositie				
Opdracht compositie of libretto	€ 666.350	-	0%	0,00%
Reeks opdrachten compositie of libretto	€ 758.795	-	0%	0,00%
Werkbijdrage muzikanteur	€ 603.250	€ 190.000	32%	0,36%
Werkbijdrage theatertekst	€ 214.500	-	0%	0,00%
Maken en produceren				
Investeringsregeling vrije producties	€ 4.657.575	-	0%	0,00%
Nieuwe makers	€ 1.982.374	€ 392.585	20%	0,74%
Programma urban projecten	€ 626.139	€ 520.030	83%	0,97%
Productiesubsidies	€ 4.177.398	€ 172.680	4%	0,32%
Upstream (FPK en Sena)	€ 758.726	€ 758.726	100%	1,42%
Regeling muziekhubs	€ 2.000.040	€ 2.000.040	100%	3,75%
Tournee- en promotieregeling	€ 959.000	€ 583.000	61%	1,09%
Programmering podia en festivals				
2P Verbinden van produceren en presenteren	€ 509.567	-	0%	0,00%
Programmering festival popmuziek	€ 72.830	€ 72.830	100%	0,14%
Podiumregeling	€ 6.147.375	€ 1.788.750	29%	3,35%
SKIP	€ 2.208.000	€ 60.000	3%	0,11%
Internationalisering				
Buitenlandse voorstellingen	€ 375.258	€ 88.396	24%	0,17%
Grant for Dutch presentations abroad	€ 418.540	€ 50.497	12%	0,09%
Internationale coproducties	€ 236.431	-	0%	0,00%
NL voorstellingen en producties buitenland	€ 1.239.824	€ 661.280	53%	1,24%
Programma internationale promotie	€ 617.490	-	0%	0,00%
Meerjarige subsidies				
Meerjarige festivalsubsidies	€ 2.735.000	€ 572.500	21%	1,07%
Meerjarige productiesubsidies	€ 21.000.000	€ 308.750	2%	0,60%
Structurele meerjarige regeling (DME)	€ 389.180	€ 389.180	100%	0,70%
Totaal toegekend	€ 53.353.642	€ 8.609.244		16,1%

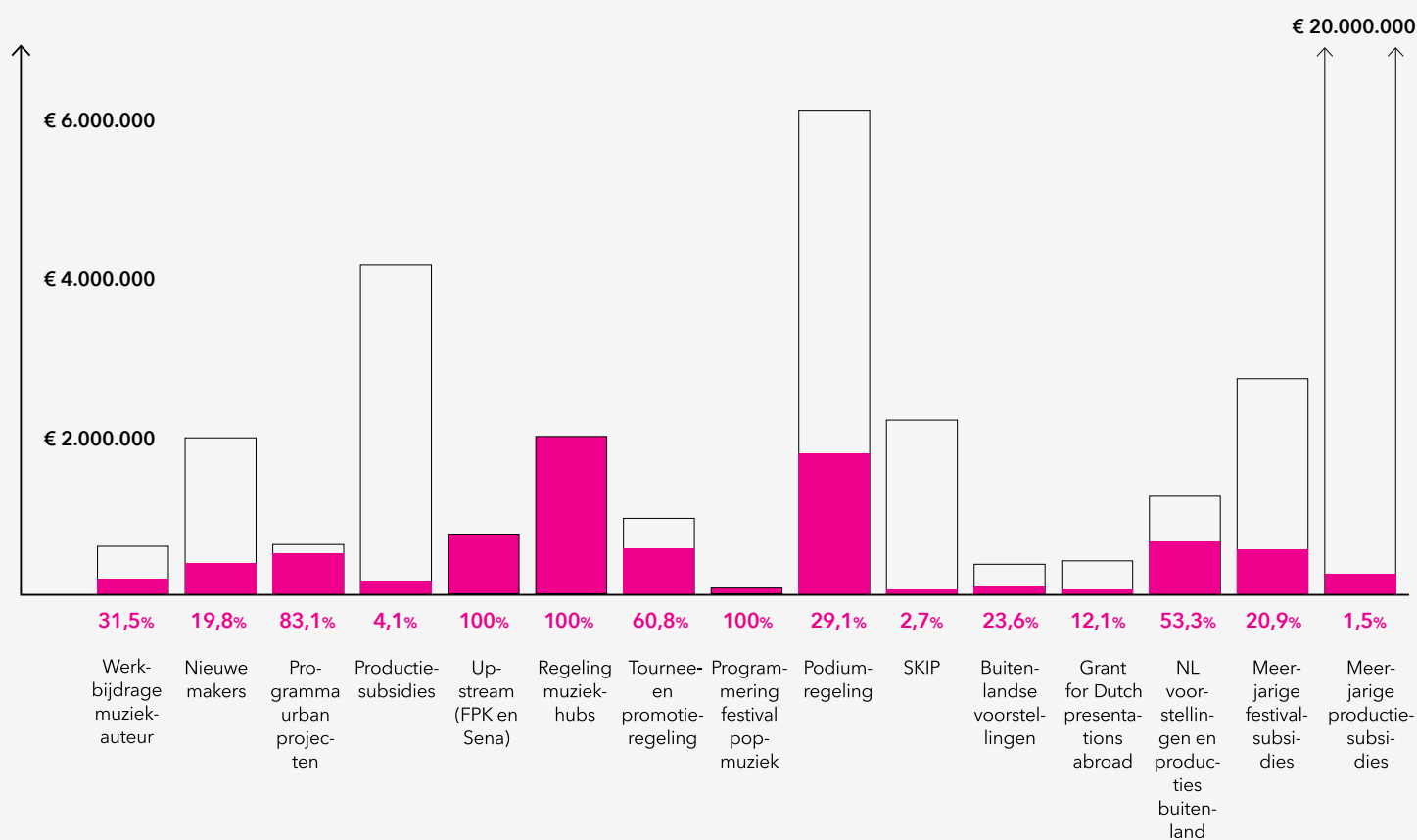

Bij een aantal regelingen gaan geen toekenningen naar popmuziek.

Bij de resultaten valt op dat bij een aantal regelingen geen toekenningen naar popmuziek gaan. Bij een aantal regelingen is dit voor de hand liggend, zoals bij *Opdracht compositie of libretto*, *Reeks opdrachten compositie of libretto* en *Werkbijdrage theatertekst*, omdat deze regelingen niet aansluiten op de beroepspraktijk van popmuziek. Bij regelingen zoals *Investeringsregeling vrije producties* (0%), *Verbinden van produceren en presenteren* (0%) en *Meerjarige productiesubsidies* (1%) kan echter niet worden vastgesteld waarom hier heel weinig of geen toekenningen gaan naar popmuziek.

Figuur 6: Door FPK toegekende bedragen aan popmuziek per regeling in 2023

Bron: FPK (2023; 2024).

16,1%

Van de totale € 53,4 mln. aan FPK-toekenningen gaat € 8,6 mln. (16,1%) naar popmuziek.

In het jaar 2023 werd vanuit het FPK in totaal € 8.609.244 toegekend aan popmuziek. Dit is 16,1% van het totaal van € 53.353.642. Van de regeling meerjarige productiesubsidies, die € 21.000.000 bedraagt, gaat slechts 1% naar popmuziek. Dus binnen de regeling waar het meeste geld te verdelen is, wordt bijna niets toegekend aan popmuziek. Daarnaast is het zo dat bij de regeling *Upstream* de bedragen die worden toegekend voor 30% een lening zijn en dus moeten worden terugbetaald.

Tot slot valt op dat het FPK vier prijzen uitreikt, waarvan twee voor klassieke componisten en musici (de *Nederlandse Muziekprijs* en de *Matthijs Vermeulenprijs*), een voor theater (*Toneelschrijfprijs*) en een voor jazz- en geïmproviseerde muziek (de *Boy Edgarprijs*). Tot op heden is vanuit het FPK geen prijs beschikbaar voor popmuziek.

Na het in kaart brengen van de toegekende bedragen is het aantal gehonoreerde aanvragen per regeling dat ten goede komt aan de popmuzieksector onderzocht. In tabel 4 staan de aantallen toegekende aanvragen en is per regeling aangegeven welk percentage hiervan ten goede kwam aan popmuziek.

Kijkend naar het percentage aan popmuziek toegekende aanvragen per regeling, kan worden geconcludeerd dat binnen een aantal regelingen een groot percentage aanvragen van de popmuzieksector wordt gehonoreerd.

Voor een aantal regelingen is dit logisch omdat die speciaal zijn ingericht voor popmuziek. Dit zijn de regelingen *Upstream*, *Regeling muziek hubs* en *Programmering festival popmuziek*. Daarnaast valt op dat bij de regelingen *Programma urban projecten*, *Tournee- en promotieregeling* en *Nederlandse voorstellingen en producties in het buitenland* het aantal toekenningen aan popmuziek relatief hoog is. Respectievelijk 84, 67 en 51%. Een oorzaak hiervoor kan zijn dat de eisen die worden gesteld aan de aanvragers anders zijn dan of beter aansluiten bij de beroepspraktijk van de popmuziek. Bij de regeling *Programma urban projecten* hoeft de aanvrager bijvoorbeeld geen rechtspersoon te zijn en bij bovenstaande regelingen wordt nadrukkelijk ook gekeken naar wat de artiest of band tot op heden heeft gepresteerd.

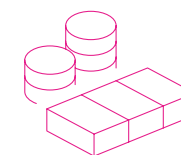

Tot op heden is vanuit het FPK geen prijs beschikbaar voor popmuziek.

Tabel 4: Totale aantal toegekende aanvragen en aantal aan popmuziek toegekende aanvragen per FPK-regeling in 2023

Bron: FPK (2023; 2024).

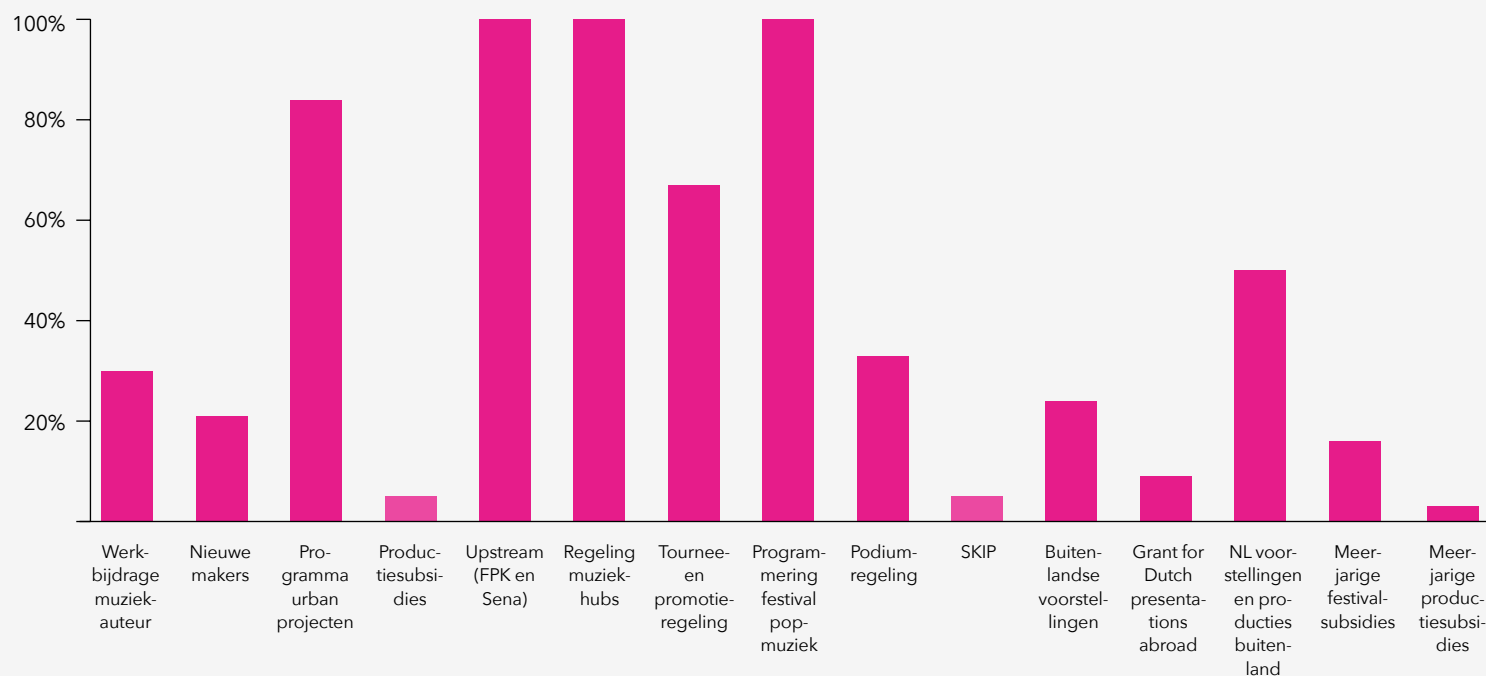
FPK aantallen toegekend 2023	Totaal aanvragen toegekend	Aanvragen pop toegekend	% aanvragen pop
Tekst en compositie			
Opdracht compositie of libretto	50	0	0%
Reeks opdrachten compositie of libretto	10	0	0%
Werkbijdrage muzikant	66	20	30%
Werkbijdrage theatertekst	13	0	0%
Maken en produceren			
Investeringsregeling vrije producties	26	0	0%
Nieuwe makers	19	4	21%
Programma urban projecten	50	42	84%
Productiesubsidies	94	5	5%
Upstream (FPK en Sena)	20	20	100%
Regeling muziekhubs	6	6	100%
Tournee- en promotieregeling	106	71	67%
Programmering podia en festivals			
2P Verbinden van produceren en presenteren	21	0	0%
Podiumregeling	137	45	33%
Programmering festival popmuziek	32	32	100%
SKIP	184	10	5%
Internationalisering			
Buitenlandse voorstellingen	21	5	24%
Grant for Dutch presentations abroad	35	3	9%
Internationale coproducties	5	0	0%
NL voorstellingen en producties buitenland	299	151	51%
Programma internationale promotie	13	0	0%
Meerjarige subsidies			
Meerjarige festivalsubsidies	57	9	16%
Meerjarige productiesubsidies	78	2	3%

Het valt op dat bij de regelingen 'Programma urban projecten', 'Tournee- en promotieregeling' en 'Nederlandse voorstellingen en producties in het buitenland' het aantal toekenningen aan popmuziek relatief hoog is.

Figuur 7: Per FPK-regeling percentage aan popmuziek toegekende aanvragen in 2023

Bron: FPK (2023; 2024).

7,1%

Het totaalbedrag dat aan popmuziek wordt toegekend is met 7,1% van het totale cultuurbudget een vrij laag percentage in vergelijking met andere podiumkunsten.

2.6 Totalen rijkscultuursubsidies 2023

In deze paragraaf worden de cijfers van de BIS en het FPK gecombineerd en geanalyseerd. Er wordt gekeken naar de jaarlijkse toekenningen van de BIS 2020-2024 en naar de toekenningen van het FPK in 2023.

Als de toekenningen van de rijkscultuursubsidies worden samengevoegd kan worden vastgesteld dat het totaalbedrag dat aan popmuziek inclusief cross-over wordt toegekend met 7,1% van het totale cultuurbudget een vrij laag percentage betreft in vergelijking met wat is toegekend aan andere podiumkunsten.

Tabel 5: Toekenningen aan pop van BIS Podiumkunsten en FPK in 2023

Bronnen: ministerie van OCW (2020), FPK (2023, 2024).

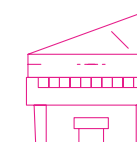
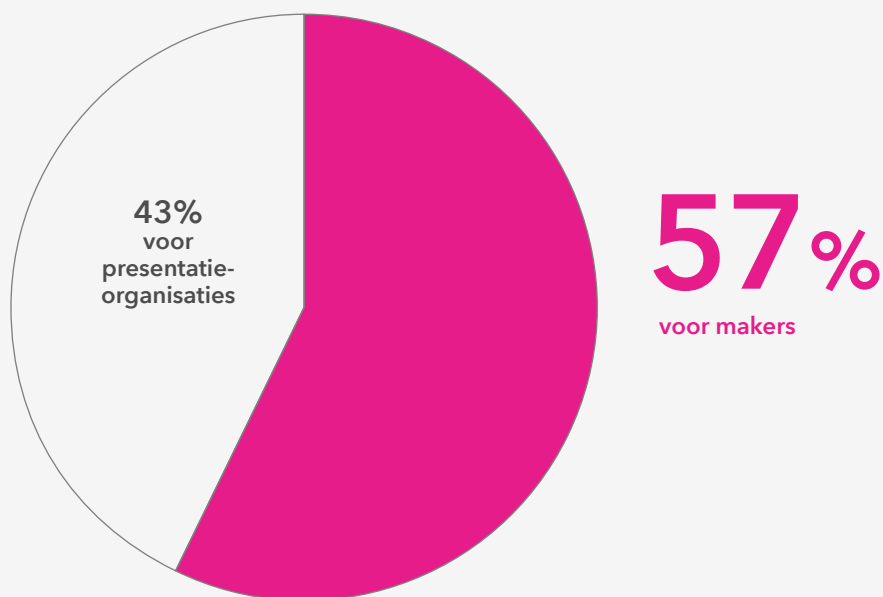
Aandeel toegekend bedrag aan pop van BIS en FPK in 2023	Totaal	Pop	% pop van totaal
BIS Podiumkunsten en instellingen met ontwikkelfunctie zonder FPK per jaar	€ 159.541.295	€ 6.550.954	4,1%
FPK totaal toekenningen 2023	€ 5.3353.642	€ 8.609.244	16,1%
Totaal BIS Podiumkunsten met FPK en instellingen met ontwikkelfunctie	€ 212.894.237	€ 15.160.198	7,1%

Verhouding makers en presentatieorganisaties

Ook is onderzocht hoe de verhouding is tussen toekenningen aan makers (de bands/acts/muzikanten/muziek-auteurs) en die aan de presentatieorganisaties zoals de professionele poppodia en festivals. Uit deze analyse van gegevens vanuit zowel BIS als FPK kan worden geconcludeerd dat grofweg iets meer dan de helft naar de makers gaat en iets minder dan de helft naar de presentatieorganisaties (zie figuur 8).

Figuur 8: Verhouding tussen toekenningen uit de BIS Podiumkunsten en het FPK aan makers en die aan presentatieorganisaties in het jaar 2023

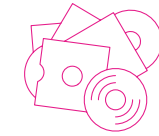
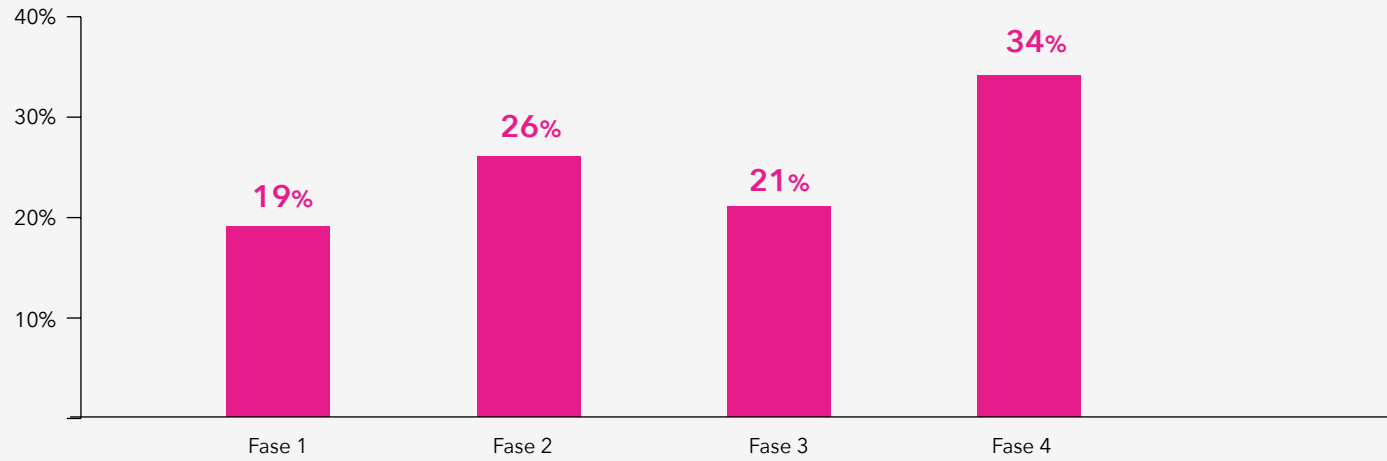
Bronnen: ministerie van OCW (2020), FPK (2024).

iets meer dan de helft van de toekenningen gaat naar de makers.

Figuur 9: Verhouding toekenningen uit BIS en FPK aan makers van popmuziek per carrièrefase in het jaar 2023

Bronnen:
ministerie van OCW (2020);
FPK (2024).

Voor carrièrefase 1 en 3 zijn minder subsidies beschikbaar zijn dan bijvoorbeeld voor carrièrefase 4.

Carrièrefases

Zoals toegelicht in paragraaf 1.7 is ook onderzocht hoeveel geld is toegekend aan popmusici en acts in verschillende carrièrefases, zie figuur 9 hierboven. Hierbij is gebruikgemaakt van de indeling in carrièrefases van het onderzoek van Berenschot: Fase 0 - Starting up, fase 1 - Upcoming, fase 2 - Developing, fase 3 - Mid-career en fase 4 - Arrived (Vinkenburg & Clemens, 2023).

Hierbij valt op dat voor carrièrefase 1 en 3 (respectievelijk Upcoming en Mid-career) minder subsidies beschikbaar zijn dan bijvoorbeeld voor carrièrefase 4 (Arrived). In fase 4 zijn artiesten en bands naar verwachting in staat om te voorzien in hun eigen inkomen en dat van hun begeleiders/bandleiden. Carrièrefase 0 (Starting up) bestaat met name uit makers van amateurkunst en is zoals eerder vermeld niet meegenomen omdat in dit onderzoek gekeken is naar de professionele beroepspraktijk binnen de popmuzieksector. Naar verwachting worden makers uit deze carrièrefase wel bediend vanuit het Fonds voor Cultuurparticipatie.

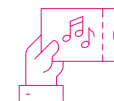
Subsidietoekenningen ten opzichte van aantal bezoeken

De totale toegekende subsidies vanuit BIS en FPK zijn ook afgezet tegen het totale aantal bezoeken aan concerten en festivals voor de genres klassieke muziek en popmuziek. Voor deze analyse zijn de toekenningen aan klassiek vanuit de BIS en de toekenningen aan pop vanuit de BIS en het FPK in 2023 meegenomen en uitgesplitst. Omdat de toekenningen aan klassiek vanuit het FPK niet apart zijn onderzocht is voor deze analyse alléén gekeken naar toekenningen aan klassieke muziek vanuit de BIS 2020-2024.

Ten tijde van de uitvoering van dit onderzoek waren de volledige bezoekcijfers over 2023 nog niet gepubliceerd door het CBS. Daarom is ervoor gekozen om voor het aantal bezoeken te kijken naar de cijfers van 2022. Uit een vergelijking met cijfers uit 2019 blijken de bezoekcijfers over 2022 een representatief beeld te geven, ook al waren er aan het begin van dat jaar nog een aantal coronamaatregelen en -effecten.

Het aantal bezoeken aan popmuziek in 2022 was 7.905.000. Het aantal bezoeken aan klassieke muziek was 1.829.000. Dit getal beslaat de categorieën klassiek (1.664.000 bezoeken) en opera (165.000 bezoeken) (CBS, 2023). Bij de berekening van de totale bezoekaantallen is onderscheid gemaakt tussen bezoeken aan muziek met en zonder festivals (respectievelijk 14.447.660 bezoeken aan popfestivals en 904.858 aan klassieke festivals). Daarnaast is onderscheid gemaakt tussen bezoeken aan muziek met en zonder indoorconcerten voor meer dan 3000 bezoekers. Het gaat hierbij om 3.407.845 bezoeken, dit zijn bezoeken aan onder andere evenementenhallen en stadions zoals bijvoorbeeld AFAS Live, de Ziggo Dome, de Johan Cruijff ArenA, Brabanthallen en Rotterdam Ahoy (VVEM, 2023).

Om het aantal bezoeken aan popmuziek zo goed mogelijk te kunnen vergelijken met de bezoekcijfers aan klassieke muziek, is de keuze gemaakt om de bezoekcijfers exclusief de bezoeken aan de grote indoorconcerten (meer dan 3000 bezoekers) en inclusief de bezoekcijfers aan festivals uit te lichten.

Het aantal bezoeken aan popmuziek in 2022 was 7.905.000 en het aantal bezoeken aan klassieke muziek was 1.829.000.

Tabel 6: Bezoeken aan popmuziek en klassieke muziek in 2022

Bronnen: CBS (2023), VVEM (2023).

	CBS	VVEM	
Bezoek aan muziek 2022	Bezoeken professionele podia	Bezoeken festivals	Totaal
Totaal alle bezoeken Nederland	16.961.000	27.436.323	44.397.323
Totaal bezoeken klassiek	1.829.000	904.858	2.733.858
Totaal bezoeken pop (minus indoor VVEM > 3000 bezoekers)	4.497.146	14.447.660	18.944.806
Totaal bezoeken pop (inclusief indoor VVEM > 3000 bezoekers)	7.905.000	14.447.660	22.352.660

Tabel 7: Toekenningen aan klassieke en popmuziek in 2023

Bronnen: OCW (2020), FPK (2023; 2024).

Toekenningen 2023	BIS en FPK met festivals	BIS en FPK zonder festivals
Totaal BIS en FPK	€ 212.894.937,00	€ 203.643.658,00
Toekenningen aan klassiek BIS	€ 93.175.729,00	€ 89.138.346,00
Toekenningen aan pop BIS en FPK	€ 15.160.198,00	€ 13.914.868,00

Gemiddeld genomen zijn de bezoeken aan popmuziek substantieel minder gesubsidieerd dan de bezoeken aan klassieke muziek.

Tabel 8: Gemiddeld bedrag aan rijkscultuursubsidie per bezoek aan pop en klassiek

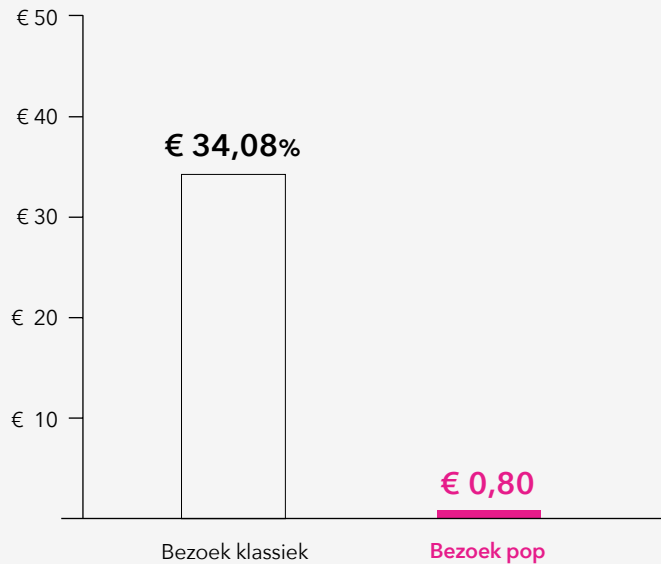
Bronnen: CBS (2023), VVEM (2023), OCW (2020), FPK (2023, 2024).

Gemiddeld subsidiebedrag per bezoek	Zonder festivals en zonder indoorconcerten > 3000 bezoekers	Zonder festivals en met indoorconcerten > 3000 bezoeker	Met festivals en zonder indoorconcerten > 3000 bezoekers	Met festivals en met indoorconcerten > 3000 bezoekers
Gemiddeld per bezoek klassiek	€ 48,74	€ 48,74	€ 34,08	€ 34,08
Gemiddeld per bezoek pop	€ 3,09	€ 1,76	€ 0,80	€ 0,68

Om de subsidie per bezoek te berekenen zijn de cijfers van de BIS en het FPK over 2023 gebruikt. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen de toekenningen en bezoeken aan concerten met en zonder festivals. In de tabel 7 hierboven zijn de totalen opgenomen.

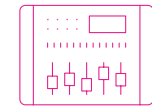
Figuur 10: Gemiddelde rijkscultuursubsidie per concertbezoek

Bronnen: CBS (2023), VVEM (2023), OCW (2020), FPK (2023, 2024)

Uit deze cijfers blijkt dat, gemiddeld genomen, de bezoeken aan popmuziek substantieel minder zijn gesubsidieerd dan de bezoeken aan klassieke muziek. Uiteraard zijn hier verschillende mogelijke argumenten voor te geven. Al eerder in dit hoofdstuk werd benoemd dat klassieke ensembles en orkesten vaak veel groter zijn dan popmuziekacts als gekeken wordt naar het aantal leden. Bovendien zijn deze musici vaak in loondienst hebben en zijn er ook cao-afspraken gemaakt met betrekking tot loon (Vinken, 2020).

Deze organisaties voor klassieke muziek (zoals orkesten en operagezelschappen) hebben over het algemeen veel hogere overheadkosten. Dit is niet per definitie verkeerd. Deze kosten worden gemaakt zodat deze organisaties een duurzame organisatie kunnen opbouwen en hun artistieke visie kunnen verwezenlijken. Deze luxe hebben de meeste popacts helaas niet omdat ze nog niet duurzaam worden gefinancierd. Hierdoor zijn er vaak ook hogere kosten verbonden aan klassieke concerten.

De vergelijking per concertbezoek tussen klassieke muziek en popmuziek ligt gecompliceerder dan deze op het eerste gezicht lijkt.

Een ander argument voor dit grote verschil dat vaak wordt genoemd is dat binnen de popmuziek meer sprake is van marktwerking. Met andere woorden: in de markt voor popmuziek wordt voldoende geld omgezet om zichzelf te bedruipen. Subsidies zouden dus niet direct nodig zijn. De markt voor popmuziek is echter een “winner-takes-all”-markt, waarbij de succesvolste makers het grootste deel van de inkomsten ontvangen en het overgrote deel van de makers een klein deel van de inkomsten (Veldman et al., 2020). Met name de echt grote supersterren van deze wereld kunnen substantieel veel geld verdienen, iets dat ook wel het *superstar-effect* wordt genoemd. Het is een economische dynamiek waarbij een kleine groep artiesten het overgrote deel van de inkomsten, aandacht en succes naar zich toe trekt, terwijl een veel grotere groep van artiesten nauwelijks in staat is om een substantieel inkomen te genereren (zie o.a. Frank & Cook, 1995; Rosen, 1981; Krueger, 2005). Nog altijd is het voor heel veel makers in de popmuzieksector zeer moeilijk om het hoofd financieel boven water te houden. Dit blijkt ook uit het rapport van Berenschot, waarin de inkomenspositie van popmuzikanten wordt onderzocht (Vinkenburg & Clemens, 2023).

Een laatste argument voor het lage percentage rijkscultuursubsidie per bezoek kan zijn dat poppodia en -festivals naast rijkscultuursubsidies ook vaak gemeentelijke en/of provinciale subsidies ontvangen. Hoewel dit zeker het geval is, gaat het hierbij vooral om subsidies in de vorm van “stenen”. Deze subsidies zijn met name voor de exploitatie van de podia. Het gaat hierbij vooral om kosten voor huisvesting en personeel (VNPF, 2023). Deze subsidies komen niet of nauwelijks ten goede aan de programmering van professionele podia en festivals. Daarnaast leunen podia voor hun inkomsten sterk op hun ticketverkoop. Dit laat weinig ruimte over om avontuurlijker (en risicovoller) te programmeren, wat kan leiden tot een minder uitdagend en vernieuwend muzieklandschap. Hierdoor kunnen jonge makers minder ondersteund worden in hun ontwikkeling en is er daarnaast minder ruimte voor een verbreding van het publiek.

Er zijn dus verschillende argumenten voor het verschil in de subsidie per concertbezoek voor klassieke muziek en popmuziek. Dat neemt echter niet weg dat het onderzoek laat zien dat de verdeling van de rijkscultuursubsidies erg scheef is. De auteurs van dit rapport willen ten zeerste benadrukken dat zij met deze vergelijking geen waardeoordeel over de kunstvormen aan sich willen uitspreken. Zij beperken zich hier tot het rapporteren van de feitelijke cijfers en de veelgehoorde argumenten en eventuele tegenargumenten voor dit verschil.

De markt voor popmuziek is een “winner-takes-all”-markt, waarbij de succesvolste makers het grootste deel van de inkomsten ontvangen.

3

Na het vaststellen van de cijfers en het hiermee uitvoeren van het kwantitatieve deel van het onderzoek, zijn de belangrijkste bevindingen hiervan samengevat in een infographic. Samen met een vijftal stellingen over subsidieaanvragen en -toekenningen vormde deze infographic de basis voor twee kwalitatieve validatiesessies. Het doel van deze sessies was om de kwantitatieve data te verrijken met ervaringen en inzichten van professionals uit het veld van de popmuziek. Hiervoor werd de methode van een focusgroepdiscussie gehanteerd, waarbij per sessie zeven vertegenwoordigers vanuit het werkveld, te weten makers, managers, podia en festivals, met elkaar in gesprek gingen. Vanuit de onderzoekspartners schoven ook een aantal vertegenwoordigers aan. Ook de onderzoekers waren, als moderator en observant, uiteraard aanwezig tijdens de gesprekken. De gesprekken vonden online plaats en duurden ongeveer 90 minuten. Zie het colofon voor een volledig overzicht van de participanten.

Tijdens deze gesprekken werd eerst gevraagd om een reactie op de resultaten van het onderzoek, zoals samengevat in de infographic. Daarna zijn een vijftal stellingen gepresenteerd waarop eerst digitaal schriftelijk gereageerd kon worden. Vervolgens is per stelling het gesprek aangegaan met de deelnemers over hun standpunten, die ze tijdens dit gesprek verder konden beargumenteren. Van de gesprekken zijn audio-opnamen gemaakt die vervolgens schriftelijk zijn vastgelegd en samengevat. Dit verslag is daarna ter verificatie voorgelegd aan de deelnemers aan het gesprek (een zogenaamde *member check*). De stellingen waarover in de validatiesessie is gediscussieerd luiden:

1. De logica en de manier van aanvragen sluiten inhoudelijk voldoende aan bij de werkelijkheid van de popsector.
2. De drempels die worden opgeworpen om subsidies aan te vragen zijn te hoog voor de popsector. Met drempels worden bijvoorbeeld de criteria met betrekking tot rechtsvorm en meerjarenplan bedoeld.
3. Potentiële aanvragers weten waar en hoe zij subsidies moeten aanvragen.
4. Potentiële aanvragers kiezen er soms bewust voor om subsidies niet aan te vragen.
5. De samenstelling en expertise van de beoordelingscommissies sluiten aan op de aanvragen voor popmuziek.

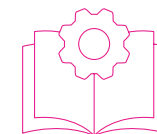
Een aantal subsidie-regelingen is van oudsher gebaseerd op andere genres.

Complexiteit van de aanvragen

De complexiteit van subsidiesystemen en het jargon dat bij de aanvraagprocedures hoort bleken voor velen een struikelblok. Eén van de makers benadrukt dat het proces van subsidieaanvragen vaak moeilijk toegankelijk is voor popartiesten en dat dit nadelig werkt, zeker omdat veel artiesten de middelen niet hebben om professionele subsidieaanvragers in te schakelen. Binnen sommige regelingen van het Fonds Podiumkunsten (FPK) zijn inmiddels initiatieven om het aanvraagproces toegankelijker te maken, bijvoorbeeld door videopresentaties in plaats van geschreven aanvragen toe te staan. Ook blijkt dat de “taligheid” in subsidieaanvragen een drempel vormt voor veel popmuzikanten. Een aantal belangenorganisaties hebben loketten opgericht met expertise over subsidieaanvragen om hun leden te helpen. Dit zou volgens hen niet nodig moeten zijn omdat dit eigenlijk een taak is van de subsidieverstrekende partij. Daarnaast wordt genoemd dat de regelingen in een aantal gevallen oude regelingen zijn die lang geleden zijn opgesteld en niet aansluiten bij de beroepspraktijk van popmuziek. Medewerker VNPF: “Dat betekent dus dat sommige regelingen van oudsher al gebaseerd zijn op andere genres, dus niet op onze sector. Dus zou er eigenlijk een regeling helemaal opnieuw ontworpen moeten worden, zonder te kijken naar wat er al bestaat.”

Regelingen sluiten niet goed aan

Voor popartiesten en organisaties in de popsector blijken de criteria van de meeste regelingen vaak niet goed aan te sluiten op hun realiteit. In tegenstelling tot klassieke muziekgezelschappen zijn popartiesten meestal zelfstandigen en hebben zij niet de juiste rechtspersoonlijkheid (zoals een stichting), wat hen belemmert bij het aanvragen van bepaalde subsidies. Dit brengt bovendien extra administratieve lasten met zich mee, wat weer een obstakel vormt voor artiesten die zich vooral op hun creatieve werk willen concentreren. Bovendien mag een stichting geen winst maken; popmusici worstelen dan met hoe ze de inkomsten administratief moeten verwerken. Maker, manager en labeleigenaar: “Natuurlijk is het doel uiteindelijk dat je daar ook geld mee gaat verdienen. Het lijkt of fondsen zeggen: als je er geld mee verdient, dan heb je dus geen subsidie nodig.” Medewerker VNPF: “Alle regelingen zijn gericht op de tekortfinanciering. Je moet aangeven in jouw aanvraag wat je tekort is en waar je de subsidie voor nodig hebt. Op het moment dat jij dus aangeeft dat je winst zou kunnen gaan maken, ja, dan heb je eigenlijk een eigen goal gescoord.”

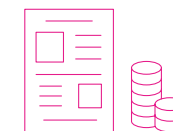
Een aantal subsidie-regelingen zijn oud en lang geleden opgesteld, gebaseerd zijn op andere genres.

Het indienen van een subsidieaanvraag is vaak een kostbare investering, wat veel kleinere organisaties afschrikt. De directeur van een poppodium benoemde dat het aanvragen van subsidies voor festivals, waar zij ervaring mee heeft, duur en tijdrovend kan zijn. Ook is de kans aanwezig dat de aanvraag wordt afgewezen en dus alle investeringen in tijd en geld voor niets zijn geweest. Maker: "Het is een fulltime job om subsidie aan te vragen en het idee is dat ik ook nog voldoende tijd heb om daadwerkelijk muziek te maken en deze uit te voeren." Er is een drempel voor kleinere organisaties die vaak niet over het benodigde (start)kapitaal beschikken en bovendien niet voldoende mankracht hebben om een aanvraag te schrijven. Hierdoor ontstaat een vicieuze cirkel binnen het subsidiesysteem waarbij enkel grotere of kapitaalkrachtigere organisaties subsidieaanvragen kunnen schrijven. Directeur poppodium: "Je kiest er soms heel bewust voor om dingen gewoon niet te doen, omdat het te veel geld kost om subsidies überhaupt aan te vragen en te verantwoorden."

Focus op kortetermijnsubsidies

Wat daarnaast opviel en als problematisch werd ervaren is de focus op kortetermijnsubsidies in de popmuzieksector. Verschillende deelnemers benadrukten het belang van structurele steun op de langere termijn, zoals langdurige productiesubsidies, die wel beschikbaar zijn voor andere podiumkunstdisciplines. Er werd meer in het algemeen benadrukt dat een betere communicatie over en meer bewustzijn van de beschikbare regelingen essentieel zijn voor de popmuzieksector.

Een maker benadrukt dat de kortetermijnstructuur in popmuziek hindert bij het opbouwen van een duurzame carrière: "Het voelt voor mij ook een beetje beledigend, alsof popmuzikanten niet verder dan het volgende album kijken." Voor popacts is het, door de korte termijn van de regelingen, moeilijk om bandleiden en een artistiek team, of bijvoorbeeld een persoon die is gespecialiseerd in het aanvragen van subsidies, structureel te betalen. In bijvoorbeeld de klassieke sector is dit wel mogelijk, mede door financiering vanuit subsidies voor de langere termijn. Het is voor kleine organisaties erg lastig om de stap te zetten van projectsubsidies naar de structurele subsidies omdat simpelweg de mankracht en de financiën ontbreken. Directeur poppodium: "De drempel tussen losse projectsubsidies en structurele subsidies is erg groot."

Het indienen van een subsidieaanvraag is vaak een kostbare investering, wat veel kleinere organisaties afschrikt.

Samenstelling beoordelingscommissies

De samenstelling van beoordelingscommissies werd ook bekritiseerd. Hoewel er goede intenties zijn om evenwichtige commissies samen te stellen, lukt dit niet altijd. Bovendien komen sommige commissieleden uit andere disciplines of zijn van een oudere generatie en hebben daardoor onvoldoende kennis van de dynamiek en kenmerken van de popmuzieksector. Vaak zijn de popexperts bij de commissies in de minderheid. Een maker, manager en labeleigenaar merkte op dat de popmuziekexpertise in commissies soms ontoereikend is en dat de diversiteit aan muziekgenres niet goed wordt vertegenwoordigd. Sommige deelnemers wezen erop dat deze ontoereikende expertise binnen commissies kan leiden tot onterechte afwijzingen of verkeerde interpretaties van de aanvragen. Tevens wordt genoemd dat er soms “wel heel hard geoordeeld wordt over de artistieke waarde van de popmuziek” door mensen die hun expertise hebben vanuit andere genres, zoals klassiek of theater (festivaldirecteur). Een van de deelnemers (anoniem): “Mijn ervaring is wisselend... Bij het FPK is het beter geworden, maar niet ideaal. Het hangt ook samen met de aanvragen: als er weinig aanvragen vanuit de popmuziek zijn, bestaat de commissie ook uit (relatief) weinig mensen met popexpertise. Dat is lastig.”

Eerlijkere beoordelingscriteria

Verschillende sprekers benadrukten het maatschappelijk belang van popmuziek en de nood aan waardering. De popmuzieksector zou gebaat zijn bij een flexibeler en eerlijker systeem dat recht doet aan de eigenheid van popmuziek. Het idee werd geopperd om bij subsidies minder te leunen op de schriftelijke aanvraag zelf en meer op prestaties en resultaten. Vanuit alle deelnemers was er een sterke roep om de beoordelingscriteria van subsidies te herzien, zodat deze beter aansluiten op de manier van werken in de popsector. Er bestaat een grote behoefte om een systeem te ontwikkelen dat minder ingewikkeld en tijdsintensief is en tegelijkertijd meer kansen biedt voor kleine, opkomende artiesten en organisaties. Om de sector effectief te ondersteunen, moet de subsidieverdeling niet alleen rechtvaardig, maar ook relevant zijn voor de unieke werkwijze en economische structuur van popmuziek en de positieve invloed op de samenleving. Directeur poppodium: “De impact van popmuziek op de samenleving vind ik heel belangrijk (...) Ik denk dat daar meer waardering naartoe kan.” Daarnaast werd ook opgemerkt dat voor podia de steun van fondsen en financiers beperkt is, waardoor podia vooral hun hoofd boven water proberen te houden met het faciliteren van de programmering en productie. Daardoor blijft eigenlijk te weinig geld, energie en menskracht over om te investeren in ontwikkeling en innovatie.

De popmuzieksector zou gebaat zijn bij een flexibeler en eerlijker subsidiesysteem dat recht doet aan de eigenheid van popmuziek.

Conclusies en aanbevelingen

4

Op basis van de analyse van de data kunnen een aantal conclusies worden getrokken met betrekking tot de landelijke toekenningen aan popmuziek in het jaar 2023 vanuit de BIS en het FPK. Er worden aanvullend een aantal aanbevelingen gedaan vanuit de verkregen feedback op de cijfers vanuit de twee validatiesessies.

4.1 Culturele basisinfrastructuur

- *Hoe staan de toekenningen aan de popmuzieksector in verhouding tot de toekenningen aan de andere podiumkunsten binnen de BIS?*
- *Hoe staan de toekenningen aan de popmuzieksector vanuit de BIS 2021-2024 in verhouding tot de toekenningen aan klassieke muziek?*
- *Wat is de trendmatige ontwikkeling van de toekenningen aan popmuziek?*

In dit rapport zijn twee periodes van de Culturele basisinfrastructuur onderzocht. In de periode 2021-2024 bedroeg het aandeel toegekend aan popmuziek 4,1% inclusief cross-over en 1% exclusief cross-over. Het absolute bedrag toegekend aan popmuziek inclusief cross-over voor deze periode was € 6.550.954 per jaar. Dit is dus inclusief de toekenning van € 3.924.000 aan het Metropole Orkest. Voor de periode 2025-2028 is dit respectievelijk 4,0% (inclusief cross-over) en 0,8% (exclusief cross-over). Ondanks de wil van beleidsmakers om in deze twee beleidsperiodes een diverser beleid te voeren wat betreft muziekgenres, kan geconcludeerd worden dat dit niet is gelukt. Het aandeel toegekend aan popmuziek is zelfs (licht) gedaald.

Als het aandeel toegekend aan popmuziek vergeleken wordt met de toekenningen aan andere genres in de BIS Podiumkunsten kan worden geconcludeerd dat het overgrote deel van de BIS-toekenningen gaat naar symfonieorkesten, opera, dans en theater en slechts een klein deel naar popmuziek. Wanneer daarnaast wordt ingezoomd op alleen de discipline muziek wordt gesignaleerd dat 93% van de toekenningen aan muziek uit de BIS naar klassieke muziek gaan en slechts 7% naar popmuziek. Zoals reeds genoemd is dit deels te verklaren door de andere uitvoeringspraktijk van pop ten opzichte van klassiek. Ondanks dat kan geconcludeerd worden dat het aandeel toegekend aan popmuziek ten opzichte van andere genres zeer klein is.

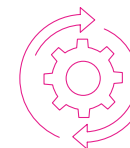
Het absolute bedrag toegekend aan popmuziek inclusief cross-over voor de periode 2021-2024 was € 6.550.954 per jaar.

De Raad voor Cultuur lijkt ook in te zien dat een herziening van het cultuursubsidiestelsel noodzakelijk is. Na 2029 zal dit stelsel opnieuw moeten worden vormgegeven en moet het worden aangepast aan de veranderingen in de maatschappij en het cultuurlandschap (Raad voor Cultuur, 2024). Het moet een stelsel worden met meer ruimte voor nieuwe en meer diverse genres. Hierbij zal de manier van aanvragen en van verantwoorden waar mogelijk versimpeld moeten worden, waardoor de administratieve druk verlaagd wordt voor de aanvragers. De wens van de Raad voor Cultuur is om dit beleid gestalte te geven in een nieuwe wet, de Kaderwet cultuur, waarna de Raad voor Cultuur dan niet langer over de subsidies zal adviseren, maar alleen de kaders en het beleid bepaalt. Het is echter nog niet duidelijk of deze wet er daadwerkelijk komt.

4.2 Fonds Podiumkunsten

- Bestaan er verschillen in het aandeel aanvragen vanuit de popmuzieksector ten opzichte van het totale aantal aanvragen per regeling binnen het FPK?
- Is er een verschil in het aandeel popmuziek in de toekenningen van het FPK en de BIS?

Binnen de subsidieregelingen van het Fonds Podiumkunsten (FPK) is het aandeel van toekenningen aan popmuziek onderzocht in het jaar 2023. Daarbij is gekeken hoe dit aandeel in verhouding staat tot het totale toegekende bedrag én naar de onderlinge verhoudingen van de toegekende bedragen per regeling. Het totaalbedrag dat is toegekend in 2023 aan popmuziek bedroeg € 8.609.244, wat 16,1% is van het totaalbedrag van het FPK. Naast een aantal regelingen speciaal in het leven geroepen voor popmuziek (zoals de *Regeling muziekhubs* en *Upstream*, waarvan deze laatste overigens deels een lening is) wordt binnen een aantal regelingen een substantieel deel aan popmuziek toegekend. Dit zijn bijvoorbeeld *Werkbijdrage muzikant* (31%), *Programma urban projecten* (83%), *Tournee- en promotieregeling* (61%), *Podiumregeling* (29%) en *Nederlandse voorstellingen en producties in het buitenland* (53%). Wel valt op dat bij de regeling *Meerjarige productiesubsidies* slechts 1% naar popmuziek gaat, terwijl het geldbedrag dat hiermee gemoeid is (€ 21.000.000) meer dan een derde van het totale FPK-budget is. Opvallend is bovendien dat binnen het FPK vier prijzen beschikbaar zijn, maar dat geen van die prijzen naar popmuziek gaat. Wanneer naar de verhouding gehonoreerde aanvragen van popmuziek ten opzichte van het totale aantal aanvragen wordt gekeken, komt eenzelfde beeld naar voren als bij de verhouding tussen de toegekende bedragen. Bij een aantal regelingen is het percentage substantieel, bij een aantal regelingen heel klein of nihil.

Na 2029 zal het cultuursubsidiestelsel opnieuw moeten worden vormgegeven en moet het worden aangepast aan de veranderingen in de maatschappij en het cultuurlandschap.

Als een vergelijking wordt gemaakt tussen het toegekende bedrag aan popmuziek in de BIS (€ 6.550.954) en dat van het FPK (€ 8.609.244), dan valt op dat het in absolute zin wel enigszins scheelt, maar met name in relatieve zin verschilt. Omdat het totale beschikbare podiumkunstenbudget van de BIS vele malen groter is dan dat van het FPK is dit relatieve verschil echter wel enorm groot. Er is bij de BIS Podiumkunsten 2021-2024 respectievelijk 4,1% toegekend aan pop ten opzichte van 16,1% bij het FPK in 2023. Het gaat bij de BIS Podiumkunsten 2021-2024 slechts om een klein aantal toekenningen aan popmuziek, namelijk 7 van de 107 gehonoreerde aanvragen (6,5%) en bij het FPK om 426 van de 1342 van de gehonoreerde aanvragen (31,7%).

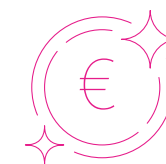
Bij het FPK betreft het voor het grootste deel kortlopende projectsubsidies en toekenningen van veel kleinere bedragen. Bij de BIS betreft het enkel meerjarige toekenningen. Uiteraard kunnen de totale aanvragen lastig met elkaar worden vergeleken, maar hier is duidelijk een groot verschil zichtbaar.

4.3 Totalen toegekend vanuit de BIS 2021-2024 en het FPK in 2023

- *Wat is de verhouding tussen de toekenningen aan makers en die aan presentatieorganisaties binnen de popmuziek?*
- *Wat is de verhouding tussen de toekenningen per carrièrefase van popmusici?*

In totaal is de verhouding tussen toekenningen aan makers en die aan presentatieorganisaties 57% voor makers en 43% voor presentatieorganisaties, waarmee dit redelijk in evenwicht is. Deze verhouding is bij de BIS 2021-2024 respectievelijk 69% (makers) en 31% (presentatieorganisaties) en bij het FPK in 2023 respectievelijk 52% (makers) en 48% (presentatieorganisaties). Bij de BIS gaat een relatief groter deel naar de makers en bij het FPK is dit redelijk gelijk.

Als wordt gekeken naar de verhouding tussen de landelijke toekenningen per carrièrefase in 2023 (gebaseerd op Vinkenburg & Clemens, 2023) komt het volgende beeld naar voren: naar makers in carrièrefases 1 en 3 gaan verhoudingsgewijs minder toekenningen en naar makers in carrièrefase 4 gaan verhoudingsgewijs meer toekenningen. Deze verhouding is bij het FPK anders, daar gaat het hoogste percentage toekenningen naar makers in carrièrefase 2 en het laagste percentage naar makers in carrièrefase 4. Bij de BIS gaat het grootste deel van de toekenningen vooral naar makers in fase 4.

Het relatieve verschil tussen de toekenningen aan popmuziek van de BIS en die van het FPK is enorm groot.

Overigens wordt dit met name veroorzaakt door het bedrag dat naar het Metropole Orkest gaat, dat zich volgens de criteria in fase 4 bevindt. Dit roept de vraag op of dit een wenselijke en rechtvaardige verdeling is. Deze vraag moet meegenomen worden bij de afwegingen voor het nieuw te ontwerpen cultuurbeleid vanaf 2029.

- *Wanneer wordt gekeken naar het aantal bezoeken in 2022, hoe is dan de verhouding tussen pop en klassieke muziek als het gaat om de toekenningen vanuit het Rijk per bezoek?*

Wanneer de toekenningen aan klassiek en pop in 2023 worden afgezet tegen de meest recente cijfers over cultuurbezoek in 2022 (CBS, 2023; VVEM, 2023) kan worden achterhaald wat de verhouding van de rijkscultuursubsidie per bezoek aan een muziekconcert of festival is. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de bezoeken in 2022 met festivals en die zonder festivals en tussen concertbezoeken inclusief grote indoorconcerten en exclusief grote indoorconcerten (meer van 3000 bezoekers).

De hoogte van rijkscultuursubsidies per bezoek *exclusief* festivals en zonder grote indoorconcerten bedraagt voor:

Klassieke muziek: € 48,74

Popmuziek: € 3,09

Dit betekent dat door het Rijk bij klassieke muziek een bijna 16 keer zo hoog bedrag per bezoek wordt gesubsidieerd als bij popmuziek.

Voor de rijkscultuursubsidies per bezoek *inclusief* festivals en exclusief grote indoorconcerten gaat het om:

Klassieke muziek: € 34,08

Popmuziek: € 0,80

Hier is het subsidiebedrag per bezoek bij klassieke muziek 43 keer zo hoog als bij popmuziek. Wanneer de bezoeken aan grote indoorconcerten ook mee worden genomen in de cijfers, is de rijkscultuursubsidie per bezoek respectievelijk € 34,08 en € 0,68. Uiteraard zijn hiervoor veel argumenten te bedenken, zoals het argument dat klassieke orkesten in de regel veel groter zijn dan popbands, met een groot deel van de musici in loondienst (en een cao).

De rijkscultuursubsidies per concertbezoek voor klassieke muziek zijn vele malen hoger dan die voor popmuziek.

Veelal wordt popmuziek geacht zichzelf te kunnen bedruipen door inkomsten uit ticketverkoop aan het hoge aantal bezoekers en door horeca-inkomsten. De markt voor popmuziek is echter een “winner-takes-all”-markt waar het grootste deel van de inkomsten naar een kleine groep van meest succesvolle makers gaat, maar waar de meeste makers in de popsector slechts een klein deel krijgen van de inkomsten. Inmiddels zijn er al goede initiatieven om de inkomenspositie van de makers in de popmuzieksector te verbeteren, zoals de *Fair Pop Pilot* (Berkers & Kimenai, 2024). Binnen deze pilot kan met behulp van de *Rekentool Popmusici* een beter inzicht verkregen worden in de hoogte van een (eerlijke) gage voor popmusici. Toch blijft de manier van financieren en begroten bij popacts anders dan bij bijvoorbeeld klassieke orkesten.

Bij orkesten worden de personeelskosten al in de begroting meegenomen, bij popacts zijn de gages veelal een sluitpost; als alle andere kosten zijn betaald wordt het restant verdeeld onder de muzikanten. Voor podia geldt dat zij naast inkomsten uit tickets, horeca en Rijkssubsidies regelmatig ook gemeentelijke en vaak provinciale subsidies ontvangen. Het gaat hier echter met name om het financieren van “stenen”, dat wil zeggen het gebouw. Deze gemeentelijke en provinciale subsidies komen vrijwel niet ten goede aan de programmering en productie. De vraag is dan ook of de hierboven gerapporteerde verdeling van rijkscultuursubsidies per bezoek een rechtvaardige en eerlijke verdeling is.

Hoofdvraag: Welk percentage van de landelijke cultuursubsidies van het FPK en de BIS werd in het jaar 2023 toegekend aan popmuziek?

Wanneer de bedragen voor de BIS en het FPK bij elkaar worden genomen, blijkt dat van dit totale bedrag aan rijks-cultuursubsidies 7,1% is toegekend aan popmuziek in het jaar 2023. Dit aandeel in de rijkscultuursubsidies van toekenningen aan de popmuzieksector in 2023 is relatief laag in vergelijking tot het aandeel toekenningen aan andere podiumkunsten. Een aantal mogelijke redenen hiervoor worden weergegeven in de feedback die is ontvangen tijdens de validatiesessies. Daarbij wordt vastgesteld dat de landelijke subsidieregelingen zoals ze er nu liggen niet altijd goed aansluiten bij de praktijk en eigenheid van de popmuzieksector.

7,1%

Dit aandeel in de rijks-cultuursubsidies van toekenningen aan de popmuzieksector in 2023 is relatief laag in vergelijking tot het aandeel toekenningen aan andere podiumkunsten.

4.5 Feedback uit de validatiesessies

Complexiteit van de aanvragen

De deelnemers aan de validatiesessie vonden vooral de complexiteit, het jargon en de taligheid die bij de aanvraagprocedures horen grote struikelblokken. Vaak moeten hiervoor aparte bedrijven of professionals worden ingehuurd, maar daar hebben de kleine spelers in de popsector vaak de financiële middelen niet voor. Een aantal organisaties heeft ook loketten opgericht om makers en presentatieorganisaties te ondersteunen bij het aanvragen. De deelnemers zien wel wat verbetering bij sommige regelingen van het FPK, waar bijvoorbeeld soms videopresentaties worden toegestaan bij de aanvragen.

Regelingen sluiten niet goed aan bij popmuziek

De criteria die worden gesteld bij de aanvragen sluiten vaak niet goed aan op de praktijk van de popmuzieksector. Bij veel regelingen moet de aanvrager bijvoorbeeld een stichting zijn. Dit is voor veel makers een probleem, met name door de grote administratielast en door de manier van begroten. Een aanvraag kost vaak een grote investering van tijd en geld en de kans op succes (dat een aanvraag wordt gehonoreerd) is ook niet zeker. (Kleine) organisaties en makers besluiten daarom regelmatig om niet aan te vragen omdat de benodigde tijd en moeite niet opwegen tegen de hoogte van de misschien te ontvangen toekenningen. Daarnaast zou het inrichten van een nieuwe regeling of sector met criteria die specifiek gericht zijn op de praktijk van popmuziek bijdragen aan een evenwichtiger en diverser landelijk cultuurbeleid.

Focus op kortetermijnsubsidies

De deelnemers benadrukken ook de wens om structurele steun te ontvangen door middel van langdurige productiesubsidies. Daarmee kunnen een stabiel artistiek team, bandleden en bijvoorbeeld een subsidie-expert worden ingehuurd, die de maker of organisatie beter en structureler kunnen ondersteunen in een duurzame carrière (zoals bijvoorbeeld bij klassieke orkesten of theatergezelschappen het geval is). Daarnaast zouden de deelnemers graag een betere communicatie en transparantie van de regelingen zien, zodat de popsector een beter zicht krijgt op de verschillende subsidieregelingen binnen het landelijke cultuursubsidiestelsel.

De criteria die worden gesteld bij de aanvragen sluiten vaak niet goed aan op de praktijk van de popmuzieksector.

Samenstelling beoordelingscommissies

De deelnemers zien wel goede intenties bij de organisaties wat betreft de samenstelling van beoordelingscommissies, maar helaas lukt het niet altijd binnen de commissies voldoende expertise wat betreft popmuziek toe te voegen. Dit komt omdat er soms relatief weinig aanvragen zijn met betrekking tot popmuziek; dan worden ook weinig commissieleden gezocht om aan te sluiten en zijn andere expertises in de meerderheid. Daarnaast ontbreekt het commissieleden soms aan expertise om de snel veranderende popmuziekwereld te kunnen beoordelen. Daardoor worden aanvragen dan verkeerd begrepen of onterecht afgekeurd.

Eerlijkere beoordelingscriteria

Tijdens de validatiesessies kwam de wens naar voren om de beoordelingscriteria van de aanvragen te herzien, waardoor beter recht wordt gedaan aan de economische structuur en de eigenheid van de popmuzieksector. Er is behoefte aan een rechtvaardiger en relevanter systeem waarbij ook de positieve impact van popmuziek op de samenleving meer wordt gewaardeerd. Daarnaast zou het volgens de deelnemers ook relevant zijn om de successen uit het verleden mee te nemen in de subsidieaanvraag. Men vraagt om een systeem dat minder ingewikkeld en tijdsintensief is, waardoor ook kleine, opkomende artiesten een betere kans maken.

4.6 Aanbevelingen

Op basis van het bovenstaande onderzoek en de feedback van de betrokkenen uit de sector volgen hier een aantal aanbevelingen.

Verder onderzoek wordt aanbevolen om te achterhalen hoe het landelijke cultuurbeleid anders kan worden vormgegeven zodat het beter aansluit op de praktijk en eigenheid van de popsector. Dit zou bewerkstelligd kunnen worden door bijvoorbeeld aanvragers zoals makers, managers en presentatieorganisaties in gesprek te laten gaan met de landelijke cultuursubsidieverstrekkers, beleidsmakers en beoordelingscommissies, om methoden en criteria te ontwikkelen die een rechtvaardig cultuursubsidiesysteem faciliteren dat recht doet aan de praktijk van de popmuzieksector.

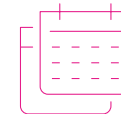

Het ontbreekt commissieleden soms aan expertise om de snel veranderende popmuziekwereld te kunnen beoordelen. Daardoor worden aanvragen verkeerd begrepen worden of onterecht afgekeurd.

Als naar oplossingsrichtingen wordt gekeken wordt aanbevolen om te onderzoeken of regelingen kunnen werken met andere beoordelingscriteria. Daarbij valt te denken aan andere rechtsvormen, zoals zzp'er of een vof, en een andere manier van begroten.

Daarnaast kunnen wellicht andere aanvraagmethodes ontworpen worden die beter aansluiten op popmuziek, zoals videopresentaties, andere nieuwe media en de mogelijkheid om ook de successen van voorbije jaren mee te nemen in de aanvraag. Ook kan onderzocht worden of een andere manier van beoordelen wenselijk is in plaats van door beoordelingscommissies om aan te sluiten op de praktijk van de popmuzieksector.

Ten slotte wordt aanbevolen om de popmuzieksector, en dan met name de makers, de kans te bieden om aanspraak te maken op de meerjarige regelingen binnen het huidige cultuursubsidiestelsel zodat een duurzame carrière mogelijk gemaakt kan worden. Hiervoor moeten de huidige regelingen tegen het licht worden gehouden en wellicht worden aangepast.

De popmuzieksector, en dan met name de makers, zouden de kans moeten krijgen om ook aanspraak te kunnen maken op de meerjarige regelingen.

Bronnenlijst

A DJ is performing at a club, illuminated by blue light. The DJ is wearing headphones and is positioned behind a DJ console. A large, white, stylized number '5' is overlaid on the image, centered over the DJ. The background shows the silhouettes of people in the foreground, suggesting a club atmosphere.

5

Berkers, P., & Kimenai, F. (2024, 28 november). *Fair pop pilot*. Erasmus Universiteit. [De Fair Pop Pilot is van start! Hoe werkt fair pay in de praktijk? - fairPACCT.](#)

Boeijenga, J. (2023). *Artistieke kwaliteit of maatschappelijke betekenis?* Universiteit van Amsterdam.

Burghoorn, A. (2020, 25 juni). Eindelijk subsidie voor popmuziek – en toch is dat nog geen reden voor feest. *De Volkskrant*. [Eindelijk subsidie voor popmuziek – en toch is dat nog geen reden voor feest \(volkskrant.nl\).](#)

CBS (2023). *Podiumkunstartiviteiten en bezoek 2022*. CBS. [Activiteiten/bezoekersaantallen podia voor professionele podiumkunsten 2022 | CBS.](#)

Cook, N. (2021). *Music: A very short introduction*. Oxford University Press. [Music: A Very Short Introduction - Nicholas Cook - Google Books.](#)

FPK (2020). *Adviezen Meerjarige productie-subsidies 2021-2024*. Fonds Podiumkunsten. [MEERJARIGE SUBSIDIES 2021-2024 FONDS PODIUMKUNSTEN.](#)

FPK (2024). *Jaarverslag 2023*. Fonds Podiumkunsten. [Jaarverslag 2023](#)

Frank, R. H., & Cook, P. J. (1995). The winner-take-all society. New York, NY: The Free Press.

Krueger, A. B. (2005). "The Economics of Real Superstars: The Market for Rock Concerts in the Material World," *Journal of Labor Economics*, 23(1), 1-30.w

Respons & VVEM. (2023). *Monitor festivals & Concerten*. VVEM.

Rosen S. (1981). The economics of superstars. *American Economic Review*, 71 (5), 845-858.

Ministerie van OCW (2020). *Ministeriële brief aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal: Besluitvorming culturele basisinfrastructuur 2021 - 2024*. OCW. [pdf.](#)

Ministerie van OCW (2024). *Subsidiebedragen Culturele basisinfrastructuur 2025-2028*. OCW. [pdf.](#)

Raad voor Cultuur (2017). *De balans, de behoefte*. Raad voor Cultuur. Gedownload van: [Sectoradvies Muziek: 'De balans, de behoefte' | Advies | Raad voor Cultuur.](#)

Raad voor Cultuur (2019). *Advies Cultuurbestel 2021-2024: Cultuur dichtbij, dicht bij cultuur*. Raad voor Cultuur. [Advies Cultuurbestel 2021 - 2024: Cultuur dichtbij, dicht bij cultuur | Advies | Raad voor Cultuur.](#)

Raad voor Cultuur (2020). *Beoordelingskader Culturele basisinfrastructuur 2021-2024*. Raad voor Cultuur. [Beoordelingskader Basisinfrastructuur 2021-2024 | Richtlijn | Raad voor Cultuur.](#)

Raad voor Cultuur (2024). *Advies Culturele basisinfrastructuur 2025-2028*. Raad voor Cultuur. Gedownload van: [BIS-advies 2025-2028 | Basisinfrastructuur \(BIS\) 2025-2028 | Raad voor Cultuur.](#)

Raad voor Cultuur *Beoordelingskader Culturele basisinfrastructuur 2025-2028*. Raad voor

Cultuur. [Beoordelingskader BIS 2025 - 2028 | Publicatie | Raad voor Cultuur.](#)

Raad voor Cultuur (2024). Toegang tot cultuur. Raad voor Cultuur. [Advies toegang tot cultuur op weg naar een nieuw bestel in 2029 | Advies | Raad voor Cultuur.](#)

Vinken, H. (2020). Tariefafspraken voor freelance musici: Resultaten van een onderzoekstraject. THResearch. [PACCT-Onderzoek-Tariefafspraken voor Freelance Musici-THH-Research-November-2020.pdf.](#)

Veldman, J., Kemman, M., Bongers, F., Smeitink, A. (2020). *Stand van zaken in de Nederlandse popsector*. Dialogic. [pdf \(overheid.nl\).](#)

Vinkenburg, B., Clemens, S. (2023). *fairPACCT: De kloof tussen inzet en inkomsten van popmuzikanten*. Berenschot. [de-kloof-tussen-inzet-en-inkomsten-van-popmuzikanten-berenschot-16-januari-2023-2.pdf \(platformacct.nl\).](#)

Visser, M. (2024 18 januari). 'Subsidieslurper' cultuur levert wél jaarlijks 24 miljard euro op. Trouw. <https://www.trouw.nl/cultuur-media/subsidieslurper-cultuur-levert-wel-jaarlijks-24-miljard-euro-op~b5be62e4/>

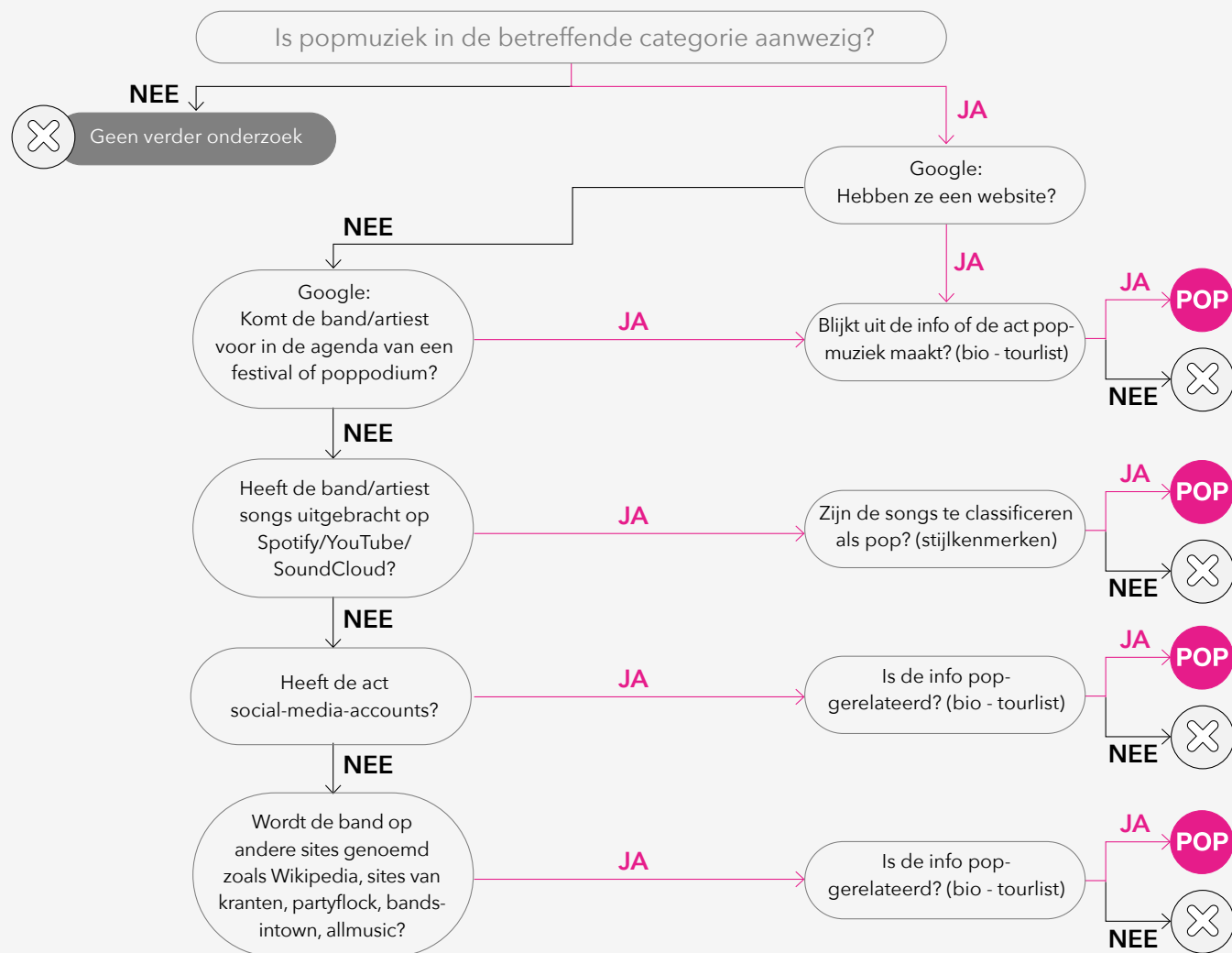
VNPF (2023). *Poppodia en Festivals in Cijfers 2022*. VNPF. [Poppodia en -Festivals in Cijfers - Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals \(vnpf.nl\).](#)

Zwaan, K. (2009). *Working on a dream: Careers of pop musicians in the Netherlands*. Universiteit Utrecht.

Bijlage A: Beslisschema popmuziek

Vraag: Valt de band/artiest onder de noemer popmuziek?

Bijlage B: Lijst met culturele organisaties

Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK) Het AFK is het fonds van en voor cultuur in Amsterdam. Het AFK richt zich met zijn activiteiten op drie groepen: kunstenaars en culturele organisaties, Amsterdammers en de sector als geheel.

BAM! Popauteurs BAM! Popauteurs is de grootste belangenvereniging voor artiesten, songwriters en producers van popmuziek, hiphop en dance in Nederland en vertegenwoordigt songwriters uit alle popgenres, van dance tot hiphop, het levenslied en rock.

Culturele basisinfrastructuur (BIS) Het landelijke culturele subsidiestelsel heet de culturele basisinfrastructuur (BIS). Het is een vierjarige subsidieverlening aan culturele instellingen op het gebied van podiumkunsten, musea, beeldende kunst, film, letteren, ontwerp, ontwikkeling & vernieuwing en ondersteunende instellingen.

BumaStemra BumaStemra is een vereniging die de vergoedingen voor het gebruik van auteursrechten van componisten, songtekstschrijvers en uitgevers regelt. Buma staat voor Bureau voor Muziek - Auteursrecht en Stemra voor Stichting tot Exploitatie van Mechanische Reproductierechten voor Auteurs.

Fonds Podiumkunsten (FPK) Het Fonds Podiumkunsten is een van de zes Rijkscultuurfondsen en ondersteunt professionele kunstenaars en artiesten bij hun werk. Het FPK stimuleert artistieke ontwikkeling, investeert in verdieping en verbreding en financiert het creëren van nieuw werk. Het fonds is er voor de podiumkunsten in de volle breedte, van popmuziek tot teksttoneel en van circus theater tot musical.

Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP) Het Fonds voor Cultuurparticipatie is een van de zes Rijks-

cultuurfondsen en heeft als opdracht om cultuur toegankelijk te maken voor iedereen. Het fonds richt zich op cultuurparticipatie, immaterieel erfgoed en cultuuronderwijs en bevordert zo cultuur die uitnodigend en laagdrempelig is.

fairPACCT fairPACCT is een programma van Platform Arbeidsmarkt Culturele en Creatieve Toekomst (Platform ACCT). Platform ACCT heeft als doel het verbeteren van de arbeidsmarkt in de culturele en creatieve sector.

Music Managers Forum Nederland (MMF NL) Het Music Managers Forum Nederland is de brancheorganisatie voor muziekmanagers in Nederland. Een beroepsvereniging met als doel om de belangen van muziekmanagers te behartigen en hen te ondersteunen bij hun professionele activiteiten.

Nationaal Pop Instituut (NPI) Het Nationaal Pop Instituut was een organisatie die zich inzette voor de ontwikkeling en kwaliteit van de Nederlandse popmuziek. In 2008 ging het NPI op in het Muziek Centrum Nederland (MCN), het kennis- en promotiecentrum voor Nederlandse professionele muziek. Dit werd in 2013 opgeheven.

Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten (NAPK) De NAPK is de branchevereniging van de professionele podiumkunstproducenten in Nederland. De NAPK bedient in de eerste plaats de werkgevers in de producerende podiumkunstensector.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) De afkorting OCW staat voor (het ministerie van) Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De activiteiten van het ministerie zijn gebaseerd op wet- en regelgeving die de Tweede Kamer vaststelt en controleert. De minis-

ter of staatssecretaris neemt de beslissing omtrent cultuursubsidies.

Platform ACCT Platform Arbeidsmarkt Culturele en Creatieve toekomst. Samenwerking van de belangrijkste organisaties voor het verbeteren van de arbeidsmarkt in de culturele en creatieve sector. Belangrijkste onderwerpen zijn arbeidsvoorwaarden en honorering.

Raad voor Cultuur (RvC) De Raad voor Cultuur is het wettelijke adviesorgaan van de regering en het parlement op het terrein van kunst, cultuur en media. De raad is onafhankelijk en adviseert, gevraagd en ongevraagd, over actuele beleidskwesties en subsidieaanvragen. De Raad voor Cultuur adviseert de minister over het cultuurbeleid en geeft een advies over de toekenningen in de BIS.

Sena Stichting ter Exploitatie van Naburige rechten (Sena) regelt de naburige rechten van muzikanten en producenten. Aangeslotenen krijgen van Sena een vergoeding als hun muziek in het openbaar wordt gedraaid.

Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals (VNPF) De VNPF behartigt de collectieve belangen van de poppodia en -festivals in Nederland.

Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD) De VSCD is de branchevereniging voor schouwburgen, concertzalen, theaters en multifunctionele instellingen.

Vereniging van EvenementenMakers (VVEM) De Vereniging Van EvenementenMakers is de brancheorganisatie voor professionals in de publiekevenementenbranche. De VVEM vertegenwoordigt bedrijven uit verschillende hoeken van de evenementenbranche.

Bijlage C: Cijfers Culturele basisinfrastructuur

BIS-subsidies 2021-2024	2021-2024 jaarlijks	Bedrag pop	Organisatie	Opmerkingen	Relatief van podiumkunsten + instellingen met ontwikkelingsfunctie zonder FPK
Totaalbedrag BIS	€ 375.460.000				
Totaalbedrag BIS geadviseerd podiumkunsten	€ 154.964.771				
Gereserveerd	€ 40.999.188				
Totaalbedrag def. toegekend BIS	€ 198.286.497				
Instellingen					
Theater	€ 20.042.500				12,56%
Dans	€ 20.845.000				13,07%
Symfonieorkesten waarvan popmuziek	€ 55.647.346	€ 3.924.000	Metropole Orkest	cross-over	34,88% 2,46%
Opera	€ 32.261.000				20,22%
Festivals waarvan popmuziek	€ 6.443.449	€ 600.000	ESNS	popmuziek	4,04% 0,38%
Muziekensembles en koren waarvan popmuziek	€ 5.379.000	€ 225.000	De Staat	popmuziek	3,37% 0,14%
Jeugdpodiumkunsten (andere kunsten niet meegenomen)	€ 10.236.000				6,42% 0,00%
Totaal podiumkunsten	€ 150.854.295				
FPK	€ 47.270.000				
Totaal met FPK	€ 198.124.295				
Totaal met ontwikkelingsfunctie zonder FPK	€ 159.541.295				
Instellingen met ontwikkelingsfunctie waarvan popmuziek	€ 8.687.000	€ 389.730 € 307.988 € 779.460 € 324.776	Popwaards (Popronde) HipHopHuis De Nieuwe Oost WORM	popmuziek popmuziek cross-over cross-over	5,44% 0,24% 0,19% 0,49% 0,20%
Totaal instellingen met ontwikkelingsfunctie pop			€ 1.801.954,00		1,13%
Totaal pop zonder cross-over		€ 1.522.718			0,95%
Totaal pop met cross-over		€ 6.550.954			4,1%

Bron: ministerie van OCW (2024).

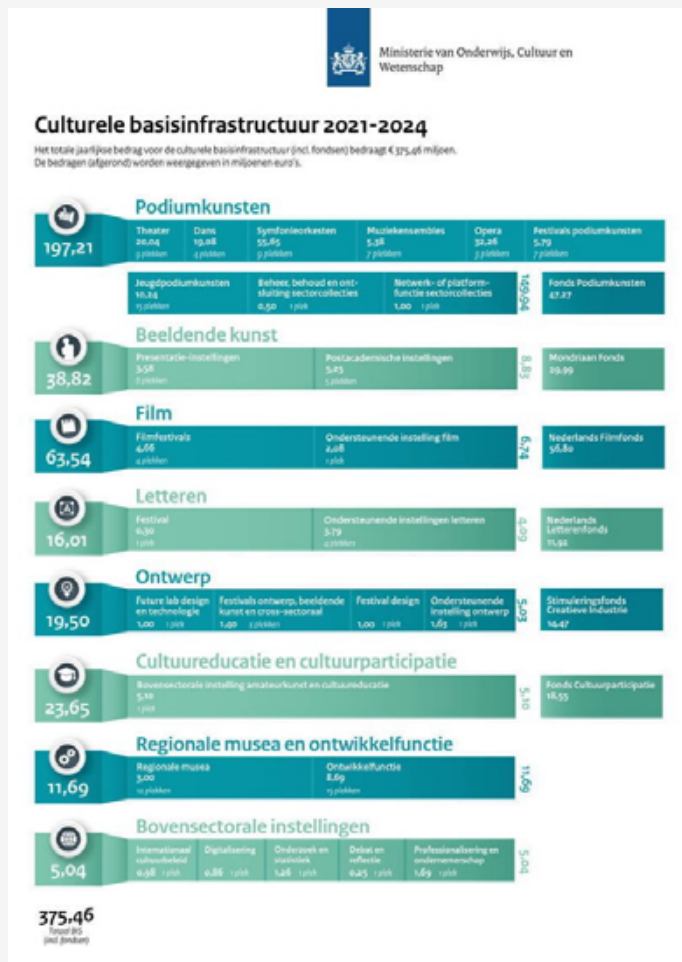
BIS-subsidies BIS 2025-2028	BIS 2025-2028	Bedrag pop	Organisatie	Categorie	Relatief van podiumkunsten + instellingen met ontwikkelingsfunctie zonder FPK
Totaalbedrag BIS	€ 559.000.000				
Totaalbedrag BIS geadviseerd podiumkunsten	€ 242.870.000				
Gereserveerd					
Totaalbedrag def. toegekend BIS					
Instellingen					
Theater	€ 23.608.601				11,91%
Dans	€ 24.877.229				12,55%
Symfonieorkesten	€ 69.803.555				35,23%
Waarvan popmuziek		€ 4.956.600	Metropole Orkest	cross-over	2,50%
Opera	€ 38.306.900				19,33%
Festivals	€ 9.054.400				4,57%
Waarvan popmuziek		€ 840.837	ESNS	pop	0,42%
Muziekensembles en koren	€ 7.167.200				3,62%
Waarvan popmuziek		€ 275.000	De Staat	pop	0,14%
Jeugdpodiumkunsten (andere kunsten niet meegenomen)	€ 14.231.700				7,18%
Totaal podiumkunsten	€ 187.049.585				
FPK	€ 86.050.000				
Totaal met FPK	€ 273.099.585				
Totaal met ontwikkelingsfunctie zonder FPK	€ 198.149.885				
Ontwikkelingsfunctie	€ 11.100.300				5,60%
Waarvan popmuziek		€ 977.800	De Nieuwe Oost	cross-over	0,49%
		€ 503.635	Popwaarts	pop	0,25%
		€ 419.698	WORM	cross-over	0,21%
Totaal instellingen met ontwikkelingsfunctie pop			€ 1.901.133		0,96%
Totaal pop zonder cross-over		€ 1.619.472			0,82%
Totaal pop met cross-over		€ 7.973.570			4,02%

Bijlage D: Cijfers regelingen FPK in 2023

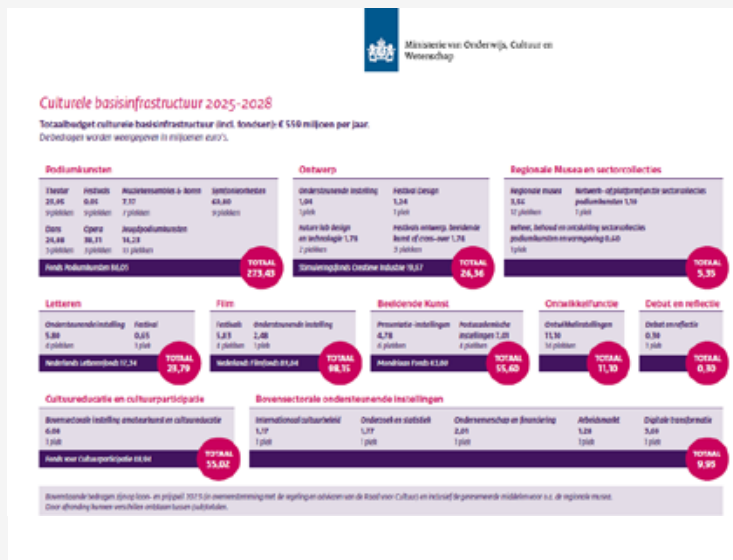
Bron: FPK (2023; 2024).

Jaarlijkse subsidies FPK 2023	Aanvragers	Bedrag aan- gevraagd	Bedrag toegekend	Pop toegekend	% pop van categorie	% pop van totaal
Tekst en compositie						
Opdracht compositie of libretto	ensembles/orkesten	€ 1.231.766	€ 666.350			
Reeks opdrachten compositie of libretto	opdrachtgevers	€ 1.233.778	€ 758.795			
Werkbijdrage muzikanteur	muzikanten	€ 2.959.250	€ 603.250	€ 190.000	31%	0,36%
Werkbijdrage theatertekst	theaterauteurs	€ 317.000	€ 214.500			
Maken en produceren						
Investeringsregeling vrije producties	prod. theater/dans/muziek (alleen tijdens corona)	€ 6.093.574	€ 4.657.575			
Nieuwe makers	prof. organisaties en makers	€ 4.052.432	€ 1.982.374	€ 392.585	20%	0,74%
Programma urban projecten	urban makers	€ 2.253.723	€ 626.139	€ 520.030	83%	0,97%
Productiesubsidies	prof. podiumkunsten	€ 10.802.053	€ 4.177.398	€ 172.680	4%	0,32%
Upstream (FPK en Sena)	popartiesten	€ 1.526.848	€ 758.726	€ 758.726	100%	1,42%
Regeling muziekhub	samenwerkingsverbanden pop/hiphop/dance	€ 4.333.420	€ 2.000.040	€ 2.000.040	100%	3,75%
Tournee- en promotieregeling	beginnende podiumkunstenaars	€ 2.062.500	€ 959.000	€ 583.000	61%	1,09%
Programmering podia en festivals	(podiumregeling was toen niet aan te vragen) maar werd wel toegekend					
2P Verbinden van produceren en presenteren	podia/festivals (geen pop)	€ 642.784	€ 509.567			
Programmering festival popmuziek	podia/festivals		€ 72.830	€ 72.830	100%	0,14%
Podiumregeling	podia	€ 6.147.375	€ 6.147.375	€ 1.788.750	29%	3,35%
SKIP	podia/festivals	€ 2.724.000	€ 2.208.000	€ 60.000	3%	0,11%
Internationalisering						
Buitenlandse voorstellingen	podia/festivals	€ 642.784	€ 375.258	€ 88.396	24%	0,17%
Grant for Dutch presentations abroad	buitenlandse podia en festivals	€ 849.066	€ 418.540	€ 50.497	12%	0,09%
Internationale coproducties	gezelschappen, ensembles en producenten (geen pop)	€ 533.932	€ 236.431	-		
NL voorstellingen en producties buitenland	Nederlandse makers	€ 1.799.580	€ 1.239.824	€ 661.280	53%	1,24%
Programma internationale promotie	Nederlandse makers (alleen in 2022)	€ 837.503	€ 617.490			
Meerjarige subsidies	per jaar					
Meerjarige festivalsubsidies	festivals per regio (bedragen regio's zijn bij elkaar opgeteld)	€ 4.272.500	€ 2.735.000	€ 572.500	21%	1,07%
Meerjarige productiesubsidies		€ 50.750.000	€ 21.000.000	€ 308.750	1%	0,58%
Structurele meerjarige regeling (DME)	buitenland	€ 389.180	€ 389.180	€ 389.180	100%	0,73%
TOTAAL		€ 106.065.868	€ 53.353.642	€ 8.609.244		16,14%

Bijlage E: Financieel kader BIS 2021-2024 en BIS 2025-2028

Bron: ministerie van OCW (2020).

Bron: ministerie van OCW (2024).

Bijlage F: Regelingen FPK met voorwaarden - FPK (2023, 2024)

Tekst en compositie

Werkbijdrage muzikanteur, hierbij gelden de volgende beoordelingscriteria:

- Bijdrage aan de artistieke werkpraktijk van de aanvrager.
- Ondernemende houding van de aanvrager.
- Betekenis van het resultaat van de activiteiten van de aanvrager voor de podiumkunsten in Nederland.
- Niet nog op een muziekvakopleiding zitten.
- Max. 1 keer per jaar.
- Nieuw werk ontwikkelen.
- Schrijven van een inhoudelijk plan van max 3000 woorden, voorzien van bijlagen zoals cv, weblink met werk en evt. een partituur.

De categorieën *Opdracht compositie of libretto*, *Reeks opdrachten compositie of libretto* en *Werkbijdrage theatertekst* worden niet meegenomen in het onderzoek, in deze categorieën zijn geen aan pop gerelateerde aanvragen.

Maken en produceren

Nieuwe makers, hierbij gelden de volgende beoordelingscriteria:

- Producerende organisaties, podia en festivals kunnen een aanvraag doen voor een maker.
- Motivering van de beoogde samenwerking tussen de aanvrager en de maker(s)
- Ondernemerschap.
- Verwachte bijdrage aan de ontwikkeling van de maker(s).
- Bijdrage aan de pluriformiteit van het podiumkunstenaanbod in Nederland.
- Maximaal 3 aanvragen per organisatie.
- Een beknopt plan maken en indienen, daarna gesprek voeren met het fonds.

Urban projecten, hierbij gelden de volgende beoordelingscriteria:

- Activiteiten willen uitvoeren die bijdragen aan je artistieke ontwikkeling.
- Toewerken naar minimaal één liveoptreden in Nederland of het Caribisch deel van het Koninkrijk.
- Geen hbo-kunsvakopleiding volgen of hebben gevolgd.
- Actief zijn binnen de urban cultuur in jouw omgeving en relevante podiumervaring hebben met eigen materiaal.
- 18 jaar of ouder zijn en landelijk nog niet doorgebroken.
- Maximaal 2 keer te ontvangen.

Investeringsregeling vrije producties, opgezet tijdens corona, voor vrije producenten en grote producties bij tegenvallende recettes. Hierbij gelden de volgende beoordelingscriteria:

- Rechtspersoonlijkheid.
- Vrije producties op het gebied van theater, dans, muziek of muziektheater en daarvoor artistiek en financieel eindverantwoordelijk.
- De verantwoordelijkheid voor de uitvoering bij professionals die minimaal twee vergelijkbare, grootschalige producties op hun naam hebben staan.

Aan te vragen voor één specifieke vrije productie waarbij:

- Er sprake is van een enkele aanvrager.
- Nieuw Nederlands repertoire met professionele uitvoerenden geproduceerd wordt.
- Een beoogd minimumaantal van 20.000 bezoekers wordt bereikt.
- De première op zijn vroegst 6 maanden na de indiendatum en niet later dan 2 jaar na de indiendatum plaatsvindt.
- Een begrotingsmodel ingevuld wordt.

Productiesubsidies, hierbij gelden de volgende beoordelingscriteria:

- Voor organisaties die professionele voorstellingen, concerten of concoursen maken.
- Alleen rechtspersonen.
- Geen studenten van muziekvakonderwijs.
- Artistieke kwaliteit van het plan.
- Ondernemerschap.
- Bijdrage aan de pluriformiteit van het podiumkunstenaanbod in Nederland.
- Geografische spreiding.
- Inhoudelijk plan aanleveren incl. artistiek plan, productioneel plan en begroting.
- Begroting indienen via www.mijnbegroting.nl.
- Maximaal € 78.750 per aanvraag.

Upstream, hierbij gelden de volgende beoordelingscriteria:

- Artiesten in de popmuziek.
- NL-based; bepalend is niet de woonplaats, maar de financiële en artistieke banden met Nederland.
- (Hoofdzakelijk) eigen materiaal uitvoeren of materiaal dat specifiek voor de artiest wordt geschreven.
- Over een voldoende professioneel team beschikken, waarin zowel zakelijk als artistiek sprake is van professionele begeleiding en ondersteuning.
- Geruime tijd actief en zichtbaar zijn.
- Zich in de fase '(pre) mid-career' bevinden. heeft meerdere releases en tournees afgerond, media-aandacht gegenereerd en een fanbase opgebouwd.

*Regeling muziekhub*s, hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Organisatie is onderdeel van een samenwerkingsverband voor talentontwikkeling op

het gebied van popmuziek, hiphopmuziek of dancemuziek.

- Alleen rechtspersonen, geen winstoogmerk (rechtspersonen met winstoogmerk mogen wel onderdeel zijn van het samenwerkingsverband).
- Naleven van de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit & Inclusie.
- Moet een partner uit elke provincie van het landsdeel bevatten, minimaal 1 partner met een presentatiefunctie, overeenkomst tussen partners moet gesloten zijn.
- Mogelijke activiteiten waarvoor subsidie wordt aangevraagd: onderzoeks- en ontwikkelmogelijkheden, optredens, artistieke of zakelijke begeleiding, opdrachten, residenties.

Er wordt getoetst op de volgende beoordelingscriteria:

- De kwaliteit van de beoogde samenwerking.
- De ontwikkelmogelijkheden van de talenten.
- Duurzaamheid van de samenwerking.
- Begroting en (co)financiering.
- Is voor 2 jaar en maximaal € 166.670 per jaar.

Tournee- en promotieregeling. Deze bestaat uit twee delen: een bijdrage voor een serie concerten en een bijdrage voor marketing en promotie. Hierbij gelden de volgende beoordelingscriteria:

- Voor beginnende podiumkunstenaren, dus gezelschappen/bands, individuele kunstenaars, allemaal via een rechtspersoon die voor zichzelf of voor een groep subsidie aanvraagt, zoals: een vereniging, managementbureau, boekingsbureau en platenmaatschappij.

- Een serie van drie tot tien bevestigde concerten of voorstellingen over een periode van maximaal 3 maanden.
- Concerten of voorstellingen die op Nederlandse podia of festivals worden gespeeld.
- Optredens op podia of festivals met een voor de podiumkunstenaar(s) relevante programmering.
- Een overeenkomst met podia of festivals waaruit blijkt dat een redelijke vergoeding voor de podiumkunstenaar(s) is afgesproken.
- Uitvoeringen van hoofdzakelijk eigen werk of werk dat specifiek voor de podiumkunstenaar(s) gemaakt is.
- Max € 15.000 per aanvraag, minimaal € 1.000 per concert.

Programmering podia en festivals

Podiumregeling, deze regeling vervangt per 01-01-2023 voorgaande regelingen zoals SRP, SKIP 2 en 3, en de Kernpodiumregeling. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden en criteria:

- Rechtspersoon verantwoordelijk voor programmering podia.
- In de jaren 2018 en 2019 gemiddeld minimaal 30 professionele voorstellingen en/of concerten hebben geprogrammeerd, waarvoor er gedurende die tijd een gemiddeld minimumbedrag van € 40.000 aan programmeringskosten (uitkoopsummen, honoraria en gages) is besteed.
- De Code Diversiteit & Inclusie, de Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code onderschrijven.
- Artistieke positie van het podium of festival.
- Publieksfunctie van het podium of festival.
- Inbedding.
- Voor 2 jaar.
- In 2023 niet aan te vragen.

2P Verbinden van produceren en presenteren
Voor podia en festivals die al gesubsidieerd worden door FPK of BIS. Het gaat om samenwerking van de podia/festivals met ensembles/bands. Het gaat met name om verdieping of verbreding of diverser publiek, dus niet om extra aanbod. Beoordelingscriteria:

- De toelichting en onderbouwing van de gezamenlijke inspanning/activiteit.
- De beoogde resultaten van de inspanning/activiteit waarvoor wordt aangevraagd.
- Het gevraagde bedrag in relatie tot de voorgestelde inspanning/activiteit.
- Tussen de € 15.000 en € 35.000 per jaar.

Programmering festival popmuziek, hiervoor gelden de volgende criteria:

- Voor rechtspersoon zonder winstoogmerk
- Festival dat hoogstens één keer per jaar plaatsvindt.
- Festival waar minstens vier popbands optreden.
- Festival dat openbaar toegankelijk is.
- Festival dat hoogstens € 250.000 omzet heeft (omzet = totale kosten van het festival).
- Festival dat geen benefietfestival is.
- De aanvraag moet uiterlijk binnen 8 weken na het plaatsvinden van het festival door het Fonds Podiumkunsten zijn ontvangen, alleen als er een tekort is op de exploitatie.
- Subsidie € 2.500 of € 3.500, afhankelijk van het aantal bezoekers en de totale kosten.

Kleinschalige en incidentele programmering (SKIP), hiervoor gelden de volgende criteria:

- Kleinschalige podia die minimaal 6 voorstellingen/concerten per jaar programmeren.
- Alleen rechtspersonen.
- Artistieke positie van de aanvrager.
- Publieksfunctie van de aanvrager.

- Bijdrage aan pluriformiteit van het aanbod.
- Bijdrage aan geografische spreiding.
- De subsidie is € 6.000 per jaar.

Internationalisering

Buitenlandse voorstellingen, hiervoor gelden de volgende criteria:

- Alleen voor rechtspersonen in NL.
- Artistieke positie van de aanvrager.
- Publieksfunctie van de aanvrager.
- Bijdrage aan pluriformiteit van het aanbod.
- Bijdrage aan geografische spreiding.
- 4 keer per jaar aan te vragen.

Grant for Dutch presentations abroad, een buitenlands podium kan subsidie aanvragen voor Nederlandse gezelschappen/bands, hiervoor gelden de volgende criteria:

- Artistieke positie van de aanvrager.
- Publieksfunctie van de aanvrager.
- Bijdrage aan pluriformiteit van het aanbod.
- Bijdrage aan geografische spreiding.

Internationale coproducties, het gaat om Nederlandse producerende organisaties die een samenwerking aangaan met een professionele buitenlandse organisatie. Hiervoor gelden de volgende criteria:

- Artistieke positie van de aanvrager.
- Publieksfunctie van de aanvrager.
- Bijdrage aan pluriformiteit van het aanbod.
- Bijdrage aan geografische spreiding.
- Maximaal € 75.000.
- Alleen reis- en transportkosten.
- 4 keer per jaar kun je aanvragen.

En:

- Makers zijn minimaal twee jaar actief en hebben meerdere producties voortgebracht.
- Er is sprake van een goede balans tussen de

artistieke en financiële inbreng van partijen. Hierbij houden we rekening met de financiële mogelijkheden van de buitenlandse partner.

- De resultaten dragen bij aan de ontwikkeling van de podiumkunstpraktijk in Nederland.
- Minimaal 20% van de subsidiabele kosten wordt gedekt door eigen inkomsten.
- Aanvragers ontvangen geen instellingssubsidie van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Nederlandse voorstellingen en producties buitenland, subsidies voor concerten in het buitenland en om uitvoeringen van eigen werk bij te wonen. Hiervoor gelden de volgende criteria:

- Een groep of performer die in de 18 maanden voorafgaand aan het indienen van de aanvraag minimaal 10 voorstellingen of concerten heeft gegeven op relevante Nederlandse podia en festivals.
- Alleen rechtspersonen, mag ook hun vertegenwoordiger zijn.
- Componisten, theaterauteurs, librettisten of choreografen die zijn uitgenodigd om een uitvoering van het eigen werk in het buitenland bij te wonen.
- Concerten moeten aaneengesloten plaatsvinden.
- Ze moeten bevestigd zijn door de betreffende buitenlandse podia of festivals.
- Ze moeten plaatsvinden op podia of festivals die een relevante programmering verzorgen gezien de context waarbinnen zij functioneren.

Bij uitvoering eigen werk in het buitenland:

- Uitnodiging vanuit het buitenland en zelf

niet betrokken bij de productie.

- In elk geval nog een andere activiteit waarbij deze persoon betrokken is.
- Alleen reis-, transport- en visumkosten worden vergoed.

Programma internationale promotie, deze subsidie is voor producerende organisaties. Hiervoor gelden de volgende criteria:

- Gevestigd in Nederland.
- Alleen rechtspersonen.
- Actief op het gebied van popmuziek.
- Het werk van de producerende instelling heeft voldoende potentie om zich zowel artistiek als zakelijk internationaal te kunnen positioneren.
- De instelling is financieel en operationeel voldoende in staat om in continuïteit (minimaal twee aaneengesloten seizoenen) producties te realiseren.
- Internationale potentie.
- Ambitie.
- Haalbaarheid.
- Maximaal € 50.000.
- In 2023 niet aan te vragen.

Meerjarige festivalsubsidies 2021-2024

Deze subsidies zijn voor festivalorganisaties die subsidie willen voor de programmering. Hierbij horen de volgende criteria:

- Professionele organisaties die minimaal 2 edities van het festival hebben georganiseerd.
- Programmeringsbedrag minimaal € 50.000 per editie.
- Internationale potentie.
- Ambitie.
- Haalbaarheid.
- Een jaarlijkse verantwoording is verplicht.

Meerjarige productiesubsidies 2021-2024

Bedoeld voor organisaties die zelf een uitvoering willen produceren met een herkenbare artistieke signatuur. Hierbij horen de volgende criteria voor

Categorie I (kleinschalig aanbod met een of enkele uitvoerenden, tussen de 25 en 40 shows):

- Internationale potentie.
- Ambitie.
- Haalbaarheid.

Categorie II (verschillende omvang, tussen de 40 en de 75 shows):

- Internationale potentie.
- Ambitie.
- Haalbaarheid.
- Betekenis voor de Nederlandse podiumkunstpraktijk.

Categorie III (grootschalig aanbod, tussen de 100 en de 120 shows):

- Internationale potentie.
- Ambitie.
- Haalbaarheid.
- Betekenis voor de Nederlandse podiumkunstpraktijk.
- Inbedding.

Bijlage G: Infographic met de belangrijkste bevindingen van het onderzoek

Scan de QR-code en lees het hele rapport online.

Rijkscultuursubsidies voor popmuziek

Een onderzoek naar de verdeling van rijkscultuursubsidies

De wens van beleidsmakers was onder andere meer diversiteit in muziekgenres in de BIS. In 2021-2024 werd echter slechts 1,2% toegekend aan pop (inclusief cross-over).

Bij toekenningen aan pop zonder cross-over gaat het om 0,4% van de BIS 2021-2024.

Dit onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met de Popobservatie met medewerking van BAM! Podiumkunsten en MMF NL.

In dit onderzoek worden de toekenningen aan popmuziek vanuit de Culturele basisinfrastructuur (BIS) en het Fonds Podiumkunsten (FPK) in 2023 onderzocht.

Op deze poster vind je de belangrijkste cijfers en conclusies uit het rapport 'Rijkscultuursubsidies voor popmuziek: Een onderzoek naar toekenningen van Rijkscultuursubsidies'.

Toekenningen popmuziek

In 2023 wordt in totaal € 15.160.198 toegekend aan popmuziek, dit is 7,1% van de totale toekenningen vanuit de BIS voor podiumkunsten en het FPK.

BIS-toekenningen podiumkunsten	FPK-toekenningen
Totaal € 159.541.295	Totaal € 53.353.642
Pop € 6.550.954	Pop € 8.609.244

BIS + FPK = € 15.160.198

7,1%

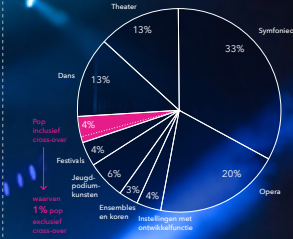
Toegekende bedragen BIS 2021-2024

Totaal BIS 100%	€ 375,5 mln.
Podiumkunsten 42,5%	€ 159,5 mln.
Muziek totaal 26,6%	€ 99,7 mln.
Pop inclusief cross-over 1,7%	€ 6,6 mln.
Pop 0,4%	€ 1,5 mln.

De wens van beleidsmakers was onder andere meer diversiteit in muziekgenres in de BIS. In 2021-2024 werd echter slechts 1,2% toegekend aan pop (inclusief cross-over).

Bij toekenningen aan pop zonder cross-over gaat het om 0,4% van de BIS 2021-2024.

Verdeling BIS podiumkunsten 2021-2024

Verdeling BIS muziek totaal

7% voor popmuziek

93% voor klassieke muziek

Vergelijking van de BIS-subsidietoekenningen in muziek: klassiek, ongeveer € 93,1 mln. en pop € 6,6 mln. van het totaal van € 99,7 mln.

Ontwikkeling toekenningen BIS podiumkunsten

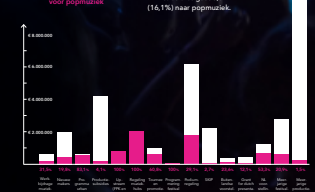
De relatieve BIS-subsidietoekenningen aan pop zijn na een stijging in 2021-2024 licht gedaald in 2025-2028.

2017-2019/20	1,6%
2021-2024	4,1%
2025-2028	4%

Toegekende bedragen pop FPK

16,1% voor popmuziek

Van de totale € 53,4 mln. aan FPK-subsidies gaat 8,6 mln. (16,1%) naar popmuziek.

Toekenningen per carriërefase

Verdeling van toekenningen van FPK en BIS samen, die specifiek gericht zijn op de verschillende carriërefases van pop-artiesten (2023). Fase 0 is niet meegenomen in deze rapportage.

Fase 1	19%
Fase 2	26%
Fase 3	21%
Fase 4	34%

Subsidie per muziekbezoek in 2023

De subsidie per bezoek in 2023 bestaat uit de totale landelijke subsidie voor pop- en klassieke muziek gedeeld door het totale aantal bezoeken aan professionele podia en festivals.

Pop: € 0,80

Klassiek: € 34

Auteurs:

Maartje Houtzager, Koos Zwaan (Hogeschool Inholland)

In nauwe samenwerking met de onderzoekspartners:

Popcoalitie

BAM! Popauteurs

MMF NL

Deelnemers validatiesessies:

Áslaug Vigfúsdóttir (maker)

Arlette de Jong, De Helling (podium)

Pieter Perquin, Unexpected Records/Management (maker/manager)

Jet Zeiss, Melkweg (podium)

Li Sang Ong, VNPF

Tom Baltussen, Turn Left (manager)

Arriën Molema, BAM! Popauteurs

Aysha de Groot, Meis Muziek (maker)

Joris Holter, Doornroosje (podium)

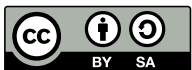
Quico Touw, Cinetol (podium)

Anna van Nunen, ESNS (festival)

Martijn Munk, MMF (manager)

Gert-Jan de Koster, Gebouw-T (podium)

Anouk van Esc, REBIS (manager)

Creative Commons 'Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen'

(CC BY-NC-SA 4.0)

Haarlem, januari 2025, Hogeschool Inholland